Gemeente Almelo

Integraal huisvestingsplan onderwijs 2025 - 2028

maart 2024

Inhoud

Voorwoord E. van Mierlo 03

1. Inleiding 05

2. Wettelijk kader 09

3. Onderwijs– en huisvestingsvisie 17

4. Onderwijshuisvesting Almelo 26
   - Leerlingenprognose en ruimtebehoefte

5. Huisvestingsvraagstukken 2025 - 2028 33

6. Uitvoeringsagenda & investeringsagenda 42

7. Conclusies 48

Bijlage; overzicht scholen (factsheets, aparte bijlage)

Voorwoord Eugène van Mierlo

Iedere school is een samenleving in het klein waar iedere leerling de kans moet krijgen zich optimaal te ontwikkelen. Een minimaatschappij waar leraren, conciërges, onderwijsassistenten, schoolleiders en alle andere medewerkers een uitdagende werk- en leeromgeving vinden. Bij goed onderwijs hoort ook de gezamenlijke ambitie van goede en passende schoolgebouwen. Met goede schoolgebouwen investeren we in de kwaliteit van onderwijs en in een kansrijke toekomst voor kinderen.

Als gemeente hebben we een wettelijke zorgplicht om te voorzien in passende onderwijshuisvesting. Dat geldt voor basisscholen, speciale basisscholen, voor het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs. In Almelo gaat het om 40 scholen.

Door te investeren in de vernieuwing van scholen in onze gemeente dragen we bij aan de missie dat iedereen moet kunnen meedoen en zich veilig en geaccepteerd moet voelen in Almelo. Deze ambitie en opgave kunnen we alleen samen invullen als een gezamenlijke maatschappelijke en onderwijskundige opgave van de schoolbesturen én de gemeente.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid gaat vanzelfsprekend verder dan de schoolgebouwen. Voor een doorlopende ontwikkeling van kinderen is de verbinding van het basisonderwijs en voor- en naschoolse voorzieningen zoals kinderopvang van groot belang. Het is onze ambitie om samen met de betrokken scholen en instellingen - daar waar mogelijk en wenselijk - kindcentra te realiseren voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Dit is juist van belang omdat die kindcentra een bredere betekenis hebben in hun omgeving. Modulaire schoolgebouwen zijn geschikt voor multifunctioneel gebruik, door organisaties die bijdragen aan het welzijn. Op die manier dragen de scholen bij aan wijkontwikkeling en zijn ze daarmee waardevol voor álle bewoners in onze wijken en dorpen.

Met het nu voorliggende integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijshuisvesting 2025-2028 pakken we als gemeente, gezamenlijke schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en Avedan weer een aantal vernieuwingsprojecten op, waarin bovenstaande ambities gerealiseerd én gefaciliteerd worden.

De vernieuwing van scholen gaat gepaard met hoge investeringen en vraagt vanuit het goede overleg de juiste prioritering. Ik ben blij dat we in de afgelopen periode in overleg met alle betrokkenen consensus hebben bereikt over het voorliggende IHP. We zijn het eens over de huisvestingsprojecten voor de periode 2025 – 2028, wetende dat de vernieuwing van de onderwijshuisvesting nog niet klaar is. Het constructieve overleg in de afgelopen periode geeft vertrouwen voor de toekomst.

Samen zullen we blijven werken aan het investeren in kwalitatief goede schoolgebouwen. Omdat iedereen een omgeving verdient waarin je het beste uit jezelf kunt halen.

Eugène van Mierlo, wethouder onderwijs

1

Inleiding

1. Inleiding

Voor u ligt het strategisch integraal huisvestingsplan met als uitvoeringsfase 2025 - 2028 (en een globale doorkijk naar de jaren 2029 en verder), waarmee de gemeente Almelo een meerjarenperspectief wil opstellen voor de onderwijshuisvesting. Dit plan dient zorg te dragen voor een duurzame en toekomstbestendige voorzieningenstructuur.

In 2020 heeft M3V samen met de gemeente Almelo en het onderwijsveld het IHP geactualiseerd. Sindsdien hebben de nodige ontwikkelingen plaatsgevonden en is het nu van belang om een volgende kwaliteitsslag te maken in de vernieuwing en versterking van de lokale onderwijsvoorzieningenstructuur. Deze kwaliteitsslag is vertaald naar een nieuw én beleidsrijker IHP 2025 – 2028 (met een doorkijk naar 2029 en verder). De ambities met betrekking tot onderwijs en huisvesting zijn in hoofdstuk 3 beschreven.

Om verschillende redenen wil de gemeente Almelo een nieuw én beleidsrijker IHP opstellen waarin naast de ruimtebehoefte en capaciteit ook wordt ingegaan op beleidsuitgangspunten m.b.t. onderwijs en huisvesting. Zo is sprake van gewijzigde leerlingenaantallen. Om de toekomstige behoefte aan onderwijsvoorzieningen (en voorzieningen voor bewegingsonderwijs) goed in beeld te krijgen, zijn actuele leerlingenprognoses opgesteld. De huisvestingsconsequenties voor de onderwijsgebouwen in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs zijn op basis hiervan in beeld gebracht. Door de opstelling van een nieuw IHP wil de gemeente samen met de schoolbesturen een aantal strategische keuzes maken met betrekking tot de huisvestingsportefeuille onderwijs.

Naast het in beeld brengen van de ruimtebehoefte, wil de gemeente ook een aantal beleidsinhoudelijke vraagstukken bespreken en zo mogelijk daarover verdere afspraken maken, onder andere met betrekking tot verhuur en medegebruik, de vorming van kindcentra (KC's), passend onder-

wijs, inclusief onderwijs. Het is wenselijk om hierover met het onderwijsveld verdere afspraken te maken op welke wijze dit invulling krijgt in de gemeente Almelo.

Ook de samenwerking tussen het basisonderwijs en voorschoolse voorzieningen – kinderopvangorganisaties - in de vorm van KC's is een belangrijk inhoudelijk en beleidsmatig aandachtspunt voor het beleidsrijke IHP. Maar ook de veranderende wet- en regelgeving met betrekking tot renovatie c.q. levensduurverlenging dient een lokale vertaling te krijgen, evenals de landelijke en lokale ambities met betrekking tot duurzaamheid. In het door ons in 2020 opgestelde IHP zijn reeds enkele beleidsmatige onderdelen benoemd, waarvan nu vooral getoetst is of deze nog steeds volledig en juist zijn, dan wel dat wijzigingen en aanvullingen nodig zijn.

Het nieuwe IHP moet gestoeld of gefundeerd zijn op inhoudelijke, beleidsmatige en huisvestelijke ambities en doelstellingen. Deze ambities en doelstellingen vormen een 'meetlat' waarlangs diverse huisvestingsvraagstukken worden gelegd met als doelstelling te komen tot een toekomstgericht en toekomstbestendig huisvestingsbeleid voor zowel de schoolbesturen als de gemeente. Het nieuwe IHP dient de koers te bepalen voor het te voeren onderwijs- en huisvestingsbeleid voor de komende jaren 2025 - 2028. Het IHP is in de afgelopen periode tot stand gekomen door middel van informatieverzameling en deskresearch, alsmede overleggen met de betrokken schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en Avedan.

Het nieuwe IHP 2025 – 2028 moet in elk geval inzicht geven in:

a. de ontwikkeling van de onderwijshuisvesting in relatie tot het aantal verwachte leerlingen en de bijbehorende ruimtebehoefte;
b. de beleidsmatige uitgangspunten op het gebied van onderwijs en opvang en overig gemeentelijk en schoolbestuurlijk beleid waarop huisvestingsbeleid onderwijs wordt vormgegeven;
c. ontwikkelingsscenario's en oplossingsrichtingen voor huisvestingsvraagstukken voor de korte termijn (2025 - 2028) en de middellange termijn (2029 en verder). De scenario's en ontwikkelingsrichtingen geven inzicht in de verduurzaming van de huisvestingsportefeuille onderwijs en/of KC's van de gemeente Almelo;
d. een uitvoeringsagenda voor actuele huisvestingsvraagstukken en een meerjarenperspectief. Deze agenda omvat (vanzelfsprekend) ook een investeringsagenda.

Status IHP

Het IHP heeft op dit moment nog geen formele afdwingbare juridische rechtskracht, maar is ook niet geheel vrijblijvend (wijziging van wetgeving is aanstaande om de opstelling van een IHP op te nemen in de wetgeving zodat sprake is van een formele status). De gemeente en schoolbesturen hebben op basis van het IHP een 'inspanningsverplichting' om tot realisering van de in het IHP opgenomen huisvestingprojecten i.c. de uitvoeringsagenda te komen. Het IHP is leidend voor de maatregelen en fasering van de huisvestingsprojecten. Deze huisvestingsprojecten worden opgenomen in een huisvestingsplan (HVP) voor een bepaald jaar. Dit HVP wordt jaarlijks vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Na besluitvorming vindt uitvoering plaats.

Met het vaststellen van het IHP nemen de gemeente en schoolbesturen een financiële inspanningsverplichting op zich om de in het plan opgenomen projecten tot uitvoering te brengen.

Looptijd IHP

Het IHP heeft een looptijd tot (circa) 2040, zodat wordt aangesloten bij de aankomende wettelijke verplichting om een IHP voor minimaal 16 jaar op te stellen. Het IHP is verdeeld in drie planperioden, waarbij nu vooral de nadruk ligt op de eerste planperiode 2025 - 2028. De uitvoerings– en investeringsagenda heeft hierop betrekking. Daarnaast wordt er een doorkijk gegeven naar de planperiode 2029 - 2032 en 2033 - 2044.

Na de eerste periode zal het voorliggende IHP (wederom) geactualiseerd moeten worden aan de dan aan de orde zijnde ontwikkelingen en vraagstukken gericht op de periode 2029– 2032. Deze looptijd stelt ook de gemeente en de schoolbesturen in staat tijdig middelen te reserveren voor de uitvoeringsagenda. Er kan door partijen ook tijdig worden geanticipeerd op diverse onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen. De gemeente en de schoolbesturen kunnen hiermee ook (strategisch) sturen op de instandhouding van de gebouwen i.c. de exploitatie alsmede de onderwijskundige vernieuwingen, het onderhoud en hiervoor benodigde aanpassingen in het gebouw.

2

Wettelijk kader

2. Wettelijk kader

Scholen hebben een belangrijke positie in de samenleving en kunnen een brede maatschappelijke functie in de wijken of dorpen van Almelo hebben. Scholen zijn verantwoordelijk voor de inrichting en organisatie van het onderwijsproces. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor het bieden van adequate onderwijshuisvesting. Dat wil zeggen zorgen voor voldoende (functionele) capaciteit, een goede kwaliteit van de gebouwen wat betreft o.a. veiligheid en het leer- en werkklimaat. De gemeente faciliteert de huisvesting van onderwijsorganisaties op basis van gelijkheid en hanteert in lijn met landelijke normen, uniforme regelgeving en financiering. Voor de uitvoering van deze taak heeft de gemeente drie kaderstellende instrumenten beschikbaar, te weten:

a. De verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Almelo (hierna de verordening genoemd). In de verordening is vastgelegd welke verantwoordelijkheden de gemeente en de schoolbesturen hebben ten aanzien van de huisvesting van de binnen de gemeente gevestigde scholen voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs. De verordening geeft aan op welke voorzieningen de schoolbesturen aanspraak kunnen maken en welke procedures er gelden. Het betreft dus een procedureel kaderstellend instrument.
b. De Perspectiefnota, dit is een financieel instrument om integrale afwegingen te maken. Besluitvorming over de Perspectiefnota vindt plaats door de gemeenteraad.
c. Het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP), dit is vooral een inhoudelijk kaderstellend instrument.

In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op het wettelijk kader. Voor het IHP zijn zowel relevante wetten als beleidskaders van de gemeente van belang. Achtereenvolgens komen aan bod (niet limitatief):

- Wet op het primair onderwijs (inclusief de wetswijziging onderhoud en aanpassing), de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra;
- De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Regelgeving Passend onderwijs;
- Wet kinderopvang en Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang;
- Frisse scholen en Besluit bouwwerken leefomgeving (voorheen Bouwbesluit);
- Het klimaatakkoord en verduurzaming schoolgebouwen;
- VN-verdrag Handicap.

2.1 Wet primair onderwijs (WPO), Wet voortgezet onderwijs (WVO) en de Wet op de expertisecentra (WEC)

In de WPO, WVO en WEC is de verantwoordelijkheid van gemeenten en schoolbesturen ten aanzien van de onderwijshuisvesting geregeld. Per 1 januari 2015 zijn de WPO en de WEC gewijzigd. De wetswijziging houdt in dat de zorgplicht voor onderhoud en aanpassing voor alle schoolgebouwen voor de gemeente is vervallen. Vanaf 1 januari 2015 ontvangen de schoolbesturen van het primair en speciaal onderwijs evenals het voortgezet onderwijs (het VO al sinds 2005) de hiervoor benodigde vergoeding rechtstreeks van het Ministerie van OCW. Naast de verantwoordelijkheden die de schoolbesturen al hadden, hebben ze nu ook een financiële verantwoordelijkheid ten aanzien van onderhoud en aanpassing van gebouwen. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de gemeenten en schoolbesturen ziet er nu als volgt uit.

Taken en verantwoordelijkheden gemeenten

De gemeente is sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor bekostiging van de volgende voorzieningen:

- (Vervangende) Nieuwbouw en eerste inrichting;
- Uitbreiding zowel van het gebouw als 1ste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair
- Medegebruik (verhuur);
- Constructiefouten en locatie gebonden kosten (o.a. asbest);
- Herstel in geval van bijzondere omstandigheden/calamiteiten zoals brand, diefstal, storm- en waterschade;
- Voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs.

De gemeenten zijn dus verantwoordelijk voor de aanwezigheid van voldoende onderwijshuisvestingscapaciteit.

Met een nieuw wetsvoorstel wordt renovatie van schoolgebouwen daar in de nabije toekomst (vooralsnog 2025) als voorziening aan toegevoegd (schoolbesturen kunnen dan ook een aanvraag voor renovatie indienen bij de gemeenten). Tevens komt met dit voorstel het investeringsverbod voor schoolbesturen in het PO en VO te vervallen (voor VO was dit reeds mogelijk).

Voor de taken ontvangen gemeenten middelen van het ministerie van Binnenlandse Zaken (onderdeel van de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds).

Taken en verantwoordelijkheden schoolbesturen

De schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid onderwijs te verzorgen, de huisvesting inclusief de schoolterreinen in stand te houden en als goed rentmeester deze te onderhouden en te exploiteren. Ook moeten de schoolbesturen tussentijdse functionele aanpassingen en kwaliteitsverbeteringen zelf bekostigen en zijn ze verantwoordelijk voor de vervanging van onderwijsleerpakket en meubilair. De schoolbesturen ontvangen voor deze verantwoordelijkheden middelen van het ministerie van OCW.

Het juridisch eigendom van het schoolgebouw ligt doorgaans bij het schoolbestuur (volgens het Burgerlijk Wetboek is het schoolbestuur formeel eigenaar en ook verantwoordelijk voor zaken die plaatsvinden in het gebouw en op het schoolterrein). De gemeente behoudt het zogenaamde economisch claimrecht op de schoolgebouwen en de grond, inhoudende dat wanneer de onderwijsbestemming verdwijnt het gebouw om niet (zonder kosten voor de gemeente) 'terugvalt' naar de gemeente en de gemeente de mogelijkheid heeft hier een andere bestemming aan te geven.

Volgens de onderwijswetgeving heeft het schoolbestuur de regie bij het realiseren dan wel renoveren van schoolgebouwen. Het schoolbestuur is in beginsel bouwheer, dat wil zeggen opdrachtgever van een huisvestingsproject, tenzij met het college van B & W is overeengekomen dat de gemeente als bouwheer optreedt. Hiervan kan alleen sprake zijn als de

gemeente eigenaar is/wordt en blijft van het gebouw en bijbehorende ondergrond zoals bijvoorbeeld bij de realisatie van de multifunctionele accommodatie Eninver. Voor de bekostiging van onderwijshuisvesting heeft het schoolbestuur te maken met twee financieringsstromen: één vanuit de gemeente voor de realisatie en één vanuit het ministerie voor de instandhouding van de schoolgebouwen.

2.2 De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Almelo

De verordening vertaalt de wettelijke regelgeving ten aanzien van onderwijshuisvesting naar de situatie in Almelo. De verordening bevat o.a. kaders over het gebruik van leerlingenprognoses, berekening van de normatieve ruimtebehoefte en beschikbare capaciteit, bijbehorende noodzakelijke investeringen en klokuren bewegingsonderwijs.

In de verordening staan normbedragen voor de diverse voorzieningen en de gehanteerde indexering. In 2018 heeft de VNG de normbedragen eenmalig met 40 % verhoogd in verband met de stijgende bouwkosten. In 2020 zijn de bedragen opnieuw verhoogd in verband met de aanscherping van de eisen in het bouwbesluit om Bijna Energie Neutraal (BENG) te bouwen vanaf 2021. In de gemeente Almelo worden de jaarlijks door de VNG geactualiseerde normbedragen gehanteerd. Met de normbedragen wordt het maximaal te vergoeden investeringsbedrag berekend. In 2022 en 2023 zijn de normbedragen ook aanzienlijk verhoogd.

Gezamenlijk plan PO-raad, VO-raad en VNG over renovatie

De PO-raad, VO-raad en de VNG delen het standpunt dat renovatie onvoldoende is geregeld. Daarom hebben zij in april 2018 een gezamenlijk plan opgesteld. Uitgangspunt hierbij is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. De schoolbesturen werken met een meerjaren onderhoudsplan (MJOP) en de gemeente met een IHP. Deze plannen hebben een verschillende invalshoek. Een MJOP is bedoeld om het onderhoud van scholen te stroomlijnen. Op basis hiervan vormt een schoolbestuur een verplichte voorziening om toekomstig onderhoud te kunnen uitvoeren. Een MJOP heeft meestal een looptijd van circa 30 jaar en wordt jaarlijks, tweejaarlijks of eens per 5 jaar bijgesteld. Een IHP heeft een strategisch doel waarbij spreiding van scholen en de demografische ontwikkeling een belangrijke rol spelen. De drie genoemde partijen stellen voor dat de gemeente verplicht wordt om samen met de schoolbesturen een IHP voor ten minste 16 jaar vast te stellen. Voor de eerste vier jaren wordt daarbij een concreet uitvoeringsprogramma opgesteld zoals de gemeente Almelo reeds hanteert. Hierbij wordt renovatie ook als mogelijkheid toegevoegd. De verplichting tot het opstellen van een 4-jaarlijks IHP met een doorkijk van 12 jaren daaropvolgend, wordt in de onderwijswetten opgenomen.

Daarnaast wordt het voor schoolbesturen gemakkelijker om zelf bij te dragen aan voorzieningen in de onderwijshuisvesting. Deze voorstellen van de PO-raad, VO-Raad en VNG zijn intussen vertaald in een wetswijziging, die momenteel de inspraakprocedure doorloopt. Het is de bedoeling dat de wetwijziging per 1 januari 2025 ingaat. In dit IHP worden de voorgestelde wijzigingen al gevolgd. Na de wetswijziging worden de consequenties verwerkt in de verordening.

2.3 Regelgeving passend onderwijs

Sinds 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs van toepassing. Passend onderwijs heeft betrekking op alle leerlingen in het primair, het voortgezet en het speciaal onderwijs. De wet is van toepassing voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Deze ondersteuning kan nodig zijn vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte, een gedragsprobleem of een leerstoornis. Na invoering van de Wet passend onderwijs is het onderwijs in cluster I en II (leerlingen die

blind of slechtziend, doof of slechthorend zijn) nog steeds in een landelijk systeem georganiseerd. Het cluster III en IV onderwijs (leerlingen met een verstandelijke of lichamelijke beperking en leerlingen met gedragsstoornissen, ontwikkelstoornissen of een psychiatrisch probleem) maakt door de invoering van het passend onderwijs deel uit van de regionale samenwerkingsverbanden. Het samenwerkingsverband passend onderwijs ontvangt middelen voor de onderwijsondersteuning aan leerlingen rechtstreeks van het ministerie van OC&W. Het samenwerkingsverband heeft in een ondersteuningsplan de afspraken vastgelegd.

Passend onderwijs heeft gevolgen voor de onderwijshuisvesting voor zowel de leerlingenaantallen als de kwaliteit. Op termijn zullen meer leerlingen op de 'reguliere' school onderwijs volgen, waardoor er minder kinderen naar het speciaal (basis-)onderwijs gaan. Ook moeten scholen maximaal toegerust zijn op een veranderende 'onderwijsvraag', bijvoorbeeld voor wat betreft toegankelijkheid, veiligheid, MIVA-toiletten, lift, zorgruimten etc. Dit alles heeft nog niet geleid tot aanpassingen van de regelgeving of de vergoedingen rondom onderwijshuisvesting.

2.4 Wet kinderopvang en Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang

De Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) en de Wet harmonisatie kinderopvang zijn inmiddels opgegaan in de Wet kinderopvang en de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang. Deze wetten hebben tot doel de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren. Het maakt de gemeente verantwoordelijk voor (de organisatie van) een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen met een risico op een onderwijsachterstand door het aanbieden van een passend aanbod voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De gemeente moet zorgen voor:

- Een optimaal ontwikkelklimaat voor alle jonge kinderen;
- Een optimaal toegankelijk aanbod van voorschoolse educatie voor zogenaamde 'doelgroepkinderen' (kinderen met een risico op taalachterstand);
- Afspraken met de schoolbesturen over de doorgaande lijn zoals vastgelegd in het visiedocument Het jonge kind.

Ook het peuterspeelzaalwerk valt onder dee wetgeving. Het onderscheid tussen peuterspeelzalen en kinderdagverblijven is verdwenen. Dit zorgt voor meer duidelijkheid en een betere aansluiting op de basisschool.

Het Kabinetsvoornemen inzake gratis kinderopvang is uitgesteld. Indien dit alsnog in 2027 wordt gerealiseerd, zal worden bezien op welke wijze dit van invloed is op de onderwijshuisvesting en wat de rol van de gemeente en/of schoolbesturen hierin is.

Ook de gemeente Almelo ondersteunt de ambitie inzake het beschikbaar houden en continueren van doorgaande leerlijnen. Dit wordt zo mogelijk gerealiseerd door het ruimtelijk combineren van school, kinderopvang en peuterwerk en eventueel voorzieningen voor bewegingsonderwijs.

2.5 Frisse scholen en het Besluit bouwwerken leefomgeving

Een frisse school is een schoolgebouw met een laag energiegebruik en een gezond binnenmilieu als het gaat om luchtkwaliteit, temperatuur, comfort, licht en geluid. Uit landelijke onderzoeken bleek het binnenklimaat in het onderwijs vaak matig of slecht te zijn. Daarom heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) een Programma van Eisen (PvE) Frisse Scholen ontwikkeld. Het is een handleiding die gebruikt kan worden voor het ontwerpen van het binnenklimaat voor nieuwbouw of voor het verbeteren van bestaande schoolgebouwen. Het helpt onder andere om een ambitieprofiel voor energie en binnenmilieu vast te stellen, eisen op te nemen voor het ontwerp en het bestek en eisen te stellen aan monitoring, beheer en onderhoud.

Het PvE Frisse Scholen onderscheidt drie ambitieniveaus voor de diverse thema's, namelijk klasse A zeer goed, klasse B goed en klasse C acceptabel. Klasse C is het basisniveau, dat in het bouwbesluit tot 2012 van kracht was. In 2012 en 2015 zijn de eisen voor nieuwbouw zodanig verzwaard, dat bij nieuwbouw voor de thema's energie en lucht minimaal klasse B moet worden gerealiseerd. Het PvE Frisse scholen werkt als een menukaart. Het kwaliteitsniveau is een keuze op maat en per thema kan gekozen worden voor de gewenste ambitie, eventuele speciale eisen ten aanzien van het type onderwijs of leerlingen en het beschikbare budget.

Ook in Almelo is het binnenklimaat niet in alle schoolgebouwen op orde. Vooral in de oudere gebouwen hebben gebruikers klachten over te hoge of te koude temperaturen in de zomer dan wel winter, temperatuurschommelingen als gevolg van spuien en te hoge CO_2-waardes. In een aantal gebouwen zijn door middel van de zogenaamde SUVIS-subsidie (subsidieregeling ventilatie in scholen) maatregelen genomen ter verbetering van het binnenklimaat. Dit is gebeurd in combinatie met een grondige verbouwing c.q. renovatie van het schoolgebouw, zoals bijvoorbeeld bij het Alma College, CSG Het Noordik, OSG Erasmus en VSO De Brug.

2.6 Het klimaatakkoord en verduurzaming schoolgebouwen

In 2015 is er in Parijs een internationale klimaatconferentie geweest met het doel klimaatverandering tegen te gaan. Resultaat van deze klimaatconferentie was het 'Akkoord van Parijs' dat door 195 landen is ondertekend. Doel van dit akkoord is de uitstoot van broeikasgassen, zoals CO_2, terug te dringen en de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2 graden, met 1,5 graad als streefwaarde. Wereldwijd willen we in 2030 bijna de helft (49 %) minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990. Elk land moet eigen, nationale maatregelen nemen om het wereldwijd afgesproken doel te halen. In Nederland hebben daarom alle betrokken partijen, te weten overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke partijen gezamenlijk het nationale Klimaatakkoord gesloten.

Onderdeel van het klimaatbeleid is het Energieakkoord voor duurzame groei, dat een overeenkomst is uit 2013 tussen 47 partijen: overheden, werkgevers, vakbeweging, natuur- en milieuorganisaties, andere maatschappelijke organisaties en financiële instellingen. Het doel is de energievoorziening van Nederland duurzamer te maken. Een onderdeel is een besparing van het energieverbruik van gemiddeld 1,5 procent per jaar.

Ook de gemeente Almelo wil minder en slimmer energie verbruiken, met als doel in 2050 energieneutraal te zijn. Samen met inwoners, bedrijven, scholen, instellingen en verenigingen zijn en worden projecten opgestart om dit doel te behalen.

Om de doelstellingen van het Energieakkoord en het Klimaatakkoord te halen zijn de komende decennia extra inspanningen en investeringen noodzakelijk. Gezien de taak- en budgetverdeling zullen gemeenten en scholen voor deze opgave nauw moeten samenwerken en vormt verduurzaming van de schoolgebouwen een onderdeel van het IHP.

BENG voor nieuwbouw en verhoging normbedragen

Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, gelden vanaf 1 januari 2021 nieuwe eisen. Alle gebouwen in Nederland, inclusief schoolgebouwen, die dan nieuw gebouwd worden, dienen een Bijna Energie Neutraal Gebouw oftewel BENG te zijn. Hiervoor zijn de eisen in het Besluit bouwwerken leefomgeving aangescherpt.

De wijziging met betrekking tot BENG heeft ook gevolgen voor de kosten voor onderwijshuisvesting. Hierdoor heeft de VNG per 1 januari 2021 de normbedragen bij de Model verordening voorzieningen huisvesting onderwijs eenmalig extra opgehoogd met 9,6 %. De normbedragen moeten namelijk een realistische weergave van de werkelijke kosten zijn. Voor de

investeringsagenda volgt de gemeente Almelo al jaren de VNG-normbedragen.

De sectorale routekaart en Scholen op Koers 2030

Om de totale opgave en voortgang van het Klimaatakkoord voor Nederland van december 2018 scherp te krijgen, is aan verschillende sectoren binnen het maatschappelijk vastgoed gevraagd een routekaart op te stellen. Gezien de vergelijkbare opgave, financiering en verhoudingen in governance (met daarin een belangrijke rol voor gemeenten) hebben het primair en voortgezet onderwijs gezamenlijk een routekaart opgesteld. Aangezien gemeenten voor deze opgave met name aan zet zijn, is de VNG medeondertekenaar.

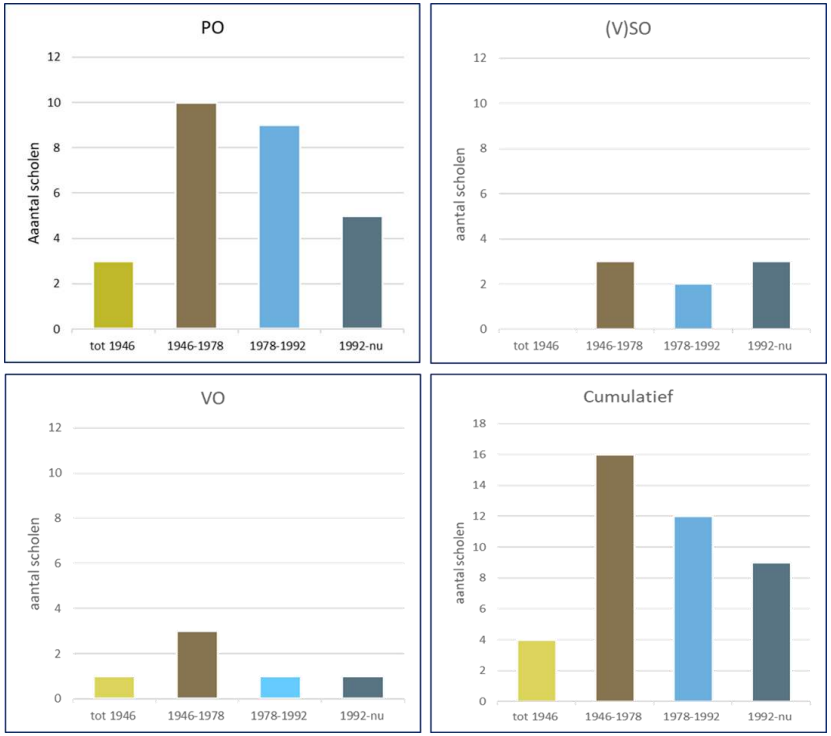
Volgens de sectorale routekaart PO en VO kent een duurzaam schoolgebouw meer aspecten dan alleen CO_2-uitstoot of het energieverbruik. Het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, een gezond binnenklimaat heeft, past bij het aantal leerlingen en toekomstbestendig, toegankelijk en inclusief is. We weten dat een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim van leerlingen en onderwijspersoneel. In het algemeen laat de kwaliteit en duurzaamheid van schoolgebouwen nu te wensen over. Een landelijke inventarisatie laat immers zien dat de gebouwenvoorraad in het onderwijs is verouderd (gemiddeld 40 jaar oud), vaak een slecht binnenklimaat heeft en niet duurzaam is.

Bron: sectorale routekaart PO en VO november 2020)

De gebouwen zijn in te delen naar bouwperioden. Dit geeft inzicht in de kwaliteit van de gebouwenvoorraad. Er zijn vier bouwperioden te onderscheiden: de vooroorlogse voorraad (van voor 1946), de wederopbouwvoorraad (1946-1978), de Londovoorraad (1978-1992) en de Bouwbesluitvoorraad (1992-2015).

In Almelo valt een beperkt aantal scholen in de vooroorlogse voorraad (Egbertusschool, De Wierde, De Tweeklank). Het overgrote deel van de scholen is gerealiseerd in de Wederopbouwperiode en het Londotijdperk, alsmede de periode na 1992. Op de volgende bladzijde is weergegeven hoe de huisvestingsportefeuille in de gemeente Almelo eruit ziet wat betreft bouwperiode (per onderwijssoort en in totaliteit). De vernieuwing van de onderwijshuisvesting in Almelo (maar ook veelal in andere gemeenten) richt zich primair op de vooroorlogse-, de wederopbouw– en voor een deel de Londo-voorraad.

De huidige cyclus waarin gebouwen worden gerenoveerd of vervangen door nieuwbouw duurt bijna twee keer zo lang als de gewenste cyclus voor het behalen van de klimaatdoelstellingen. Verduurzaming van onderwijsvastgoed gaat daardoor te langzaam aldus de PO– en VO-raad en de VNG. Schoolgebouwen die nu meer dan 40 jaar oud zijn en volgens de cyclus dus al gerenoveerd hadden moeten worden, of vervangen door nieuwbouw, dienen versneld aangepakt te worden, aldus de brancheorganisaties voor onderwijs en de VNG.

Schoolbesturen dienen hun vastgoedportefeuille in beeld te hebben en wat de klimaatopgave betekent voor hun gebouwen. Dit vertaalt zich in een (duurzame) meerjaren onderhoudsplanning en eventueel in een strategisch huisvestingsplan van het schoolbestuur of schoolbesturen gezamenlijk.

2.7 VN-verdrag Handicap

In 2016 is in Nederland het VN-verdrag Handicap in werking getreden. Doel van het verdrag is het beschermen en bevorderen van de mensenrechten van mensen met een beperking. De overheden van de VN-leden worden daartoe verplicht maatregelen te nemen. Om die reden is in Nederland de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte, aangepast. Naast diverse andere toevoegingen staat in deze wet sinds 1 januari 2017 een norm die handelt over de algemene toegankelijkheid van openbare gebouwen. Hieronder vallen bijvoorbeeld ziekenhuizen, publieke instellingen, bibliotheken, gemeentehuizen en winkels, maar ook onderwijsgebouwen.

Met deze algemene norm toegankelijkheid van 1 januari 2017, moeten openbare gebouwen voortaan verplicht toegankelijk zijn voor mensen met een beperking of handicap. Zij moeten, zo stelt de wet ‘naar gelang de behoefte doeltreffende aanpassingen verrichten’. Het uiteindelijke doel is om een samenleving te creëren waarin toegankelijkheid voor iedereen niet langer als een extra service of uitzondering gezien wordt, maar als iets dat vanzelfsprekend is. Deze norm wordt in nieuwbouwprojecten meegenomen. De schoolgebouwen van voor die tijd voldoen niet altijd aan de nieuwe norm voor toegankelijkheid.

3

Onderwijsvisie & huisvestingsvisie

3. Onderwijs- en huisvestingsvisie

Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 'Bouwen aan kansen voor iedereen' zet de gemeente Almelo zich o.a. in voor de jeugd. Iedereen moet mee kunnen doen en zich veilig en geaccepteerd voelen in Almelo. De gemeente biedt de jeugd kansen en wil zorgen voor meer kansengelijkheid. Vanuit een gezamenlijke visie werken de gemeente en schoolbesturen aan toekomstgericht en toekomstbestendig onderwijs door aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase en ontwikkelingsmogelijkheden van ieder kind in Almelo. Ieder kind en iedere jongere moet in Almelo zijn of haar talenten maximaal kunnen ontwikkelen in een veilige leeromgeving. De gemeente en de schoolbesturen zien het als hun maatschappelijke en onderwijskundige opgave om via goed onderwijs zich maximaal hiervoor in te zetten.

Belangrijk hierin is dat er wordt gestreefd naar versterking van de gehele onderwijsketen waarin diensten in samenhang worden gebracht, zodanig dat een sluitend netwerk bereikt wordt van expertises, activiteiten en voorzieningen, voor kinderen en ouders, waarbij voldoende keuzemogelijkheden zijn. Hierbij wordt niet alleen een verbinding gelegd tussen de scholen, maar ook met o.a. kinderopvang, jeugdzorg en de maatschappelijke omgeving voor de versterking en voortzetting van de ontwikkelingslijnen en –kansen.

Vanwege bovenstaande ambities hebben de gemeente en de schoolbesturen een aantal uitgangspunten met betrekking tot onderwijs en huisvesting geformuleerd, die van belang zijn voor het te voeren huisvestingsbeleid. Deze uitgangspunten worden hieronder themagewijs op hoofdlijnen beschreven.

3.1 Onderwijsvisie en -ambitie

Iedereen doet mee

De gemeente en de schoolbesturen hebben de gezamenlijke opgave dat alle kinderen in de gemeente in een veilige en kansrijke omgeving kunnen opgroeien. Iedereen moet toegang hebben tot goed onderwijs. Door aan te sluiten bij de ontwikkelingsfase en ontwikkelingsmogelijkheden moet ieder kind en iedere jongere in de gemeente zijn of haar talenten maximaal kunnen ontwikkelen in een veilige leeromgeving. De gemeente en de schoolbesturen zien het als hun maatschappelijke en onderwijskundige opgave om via goed onderwijs zich maximaal in te zetten voor de talentontwikkeling van ieder kind en iedere jongere in de gemeente Almelo. Voor ieder kind in de gemeente is er een passende plek om op te groeien en zich te ontwikkelen. Belangrijk is dat er wordt gestreefd naar versterking van de onderwijsketen waarin diensten in samenhang worden gebracht, zodanig dat een sluitend netwerk bereikt wordt van expertises, activiteiten en voorzieningen, voor kinderen en ouders, waarbij voldoende keuzemogelijkheden zijn. Hierbij moet er niet alleen een verbinding worden gelegd tussen de scholen onderling, maar ook met o.a. overige kindfuncties c.q. kinderopvang, logopedie, voorzieningen voor opvoedingsondersteuning, schoolmaatschappelijk werk e.d. en de maatschappelijke omgeving voor de versterking en voortzetting van de ontwikkelingslijnen en -kansen, zoals ook beschreven is in het visiedocument Het jonge kind.

Pluriform aanbod

Om iedereen mee te laten doen, dient het onderwijsaanbod in de gemeente pluriform, toegankelijk en bereikbaar te zijn. Er is voldoende keuzemogelijkheid in onderwijsconcepten en levensbeschouwelijke achtergronden. Door een pluriform aanbod wordt de talentontwikkeling gestimuleerd en de kansenongelijkheid teruggedrongen. Het is de ambitie dat alle leerlingen een passende onderwijsplek kunnen krijgen in Almelo. Dit vraagt een voorzieningenstructuur van onderwijs, opvoeding en opvang die meer dan in het verleden op elkaar is afgestemd om voor alle kinderen en leerlingen doorlopende ontwikkelingslijnen te bevorderen en te ondersteunen. De huisvesting moet dit faciliteren en versterken, waarbij er vanzelfsprekend ruimte is voor maatwerk en derhalve verschillen per wijk of dorp van de gemeente. In het onderwijsaanbod binnen de gehele gemeente dient sprake te blijven van een verantwoorde balans tussen identiteit en keuzevrijheid, het garanderen van onderwijskundige kwaliteit en het financieel kunnen handhaven van een gespreide en bereikbare voorzieningenstructuur voor alle kinderen en leerlingen.

Thuisnabij passend en inclusief onderwijs

Onderwijs dat maximaal thuisnabij en passend is, betekent ook dat de voorzieningen toegankelijk moeten zijn voor iedereen. Iedereen moet kunnen meedoen. Er is onderwijs voor alle kinderen, ongeacht de herkomst, handicap en/of beperking. Dit stelt eisen aan de huisvesting, zoals bijvoorbeeld de aanwezigheid van ruimten voor individuele begeleiding, verzorging dan wel overige onderwijsondersteuners. Tegelijkertijd is er het besef dat het beste onderwijs voor sommige kinderen niet altijd het meest dichtbij is. Passend onderwijs kan ook betekenen dat sommige leerlingen een andere onderwijsomgeving vragen om zich te kunnen ontwikkelen. Het speciaal basisonderwijs van SBO De Welle of het SO of VSO is soms beter passend. Enerzijds als specifieke voorziening voor leerlingen, anderzijds kan zij ook een expertiserol voor het regulier onderwijs vervullen. Het inclusief en passend ontwikkelen en inrichten van de voorzieningenstructuur is echter een belangrijk uitgangspunt wanneer sprake is van vernieuwing van de huisvesting.

Kindcentra (KC)

In het basisonderwijs wordt reeds aangesloten bij onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder de koppeling met voorschoolse voorzieningen (kinderopvang). De vorming van KC's, als antwoord op diverse onderwijskundige en maatschappelijke vraagstukken, is daar een resultaat van. In de ambitie van thuisnabij passend en inclusief

onderwijs neemt de KC-vorming een belangrijke plaats in. De gemeente en de schoolbesturen onderschrijven het belang van de KC-vorming. De schoolbesturen hebben een voorkeur voor de vorming van brede(re) voorzieningen c.q. KC's zodat sprake is van netwerken voor kinderen onder één dak. Hiermee worden betere randvoorwaarden gecreëerd voor een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van kinderen van 0 – 12 jaar en wordt de overgang van voorschoolse voorzieningen naar basisonderwijs vergemakkelijkt. Er is echter geen sprake van één blauwdruk voor de KC-vorming. Het betreft maatwerk, de invulling wordt per project bekeken en kan variëren van een netwerkorganisatie tot daadwerkelijk huisvesting onder één dak. Gemeente, schoolbesturen, aanbieders van peuter- en kinderopvang en eventuele andere partners bepalen gezamenlijk een passende huisvestingsoplossing.

Het doel van kinderopvang in de voorschool (2 tot 4 jarigen) is het stimuleren van de ontwikkeling van alle peuters uit Almelo naar hun eigen mogelijkheden. Dit wordt bewerkstelligd door alle peuters een plek te bieden bij peuteropvang in 2 dagdelen en bij voorschoolse educatie (VE) in 4 dagdelen, zodat ze goed kunnen starten op de basisschool in de vroegschool (4 tot 6 jarigen). Door de samenwerking in KC's willen de betrokken scholen en kinderopvangorganisaties ook de activiteiten in het kader van de verrijkte ontwikkeldag versterken. Deze vinden nu buiten de reguliere onderwijstijden plaats. Door de vorming van kindcentra willen betrokkenen in de toekomst de activiteiten over de gehele dag verbinden om hiermee nog meer vorm en inhoud te geven aan een "rijke ontwikkeldag".

Belangrijke randvoorwaarde voor de samenwerking in KC's is dat er sprake is van respect voor en openheid naar elkaar en daarmee ook waardering voor elkaars pedagogische- en onderwijsvisie. Gelijkwaardigheid tussen opvang en basisschool is het uitgangspunt; men spreekt en stimuleert elkaar vanuit gelijkwaardigheid om elkaar te versterken zodat de samenwerking in het kindcentrum leidt tot meerwaarde tussen de betrokken partners van het kindcentrum. Deze gelijkwaardigheid dient zo mogelijk ook tot uitdrukking te komen in de planvorming van kindcentra. Het is vanuit de gedeelde visie op het jonge kind, zoals belegd in het visiedocument Het jonge kind, van belang dat de door het schoolbestuur of schoolbesturen geselecteerde opvangorganisatie ook betrokken wordt in de planvorming voor de ontwikkeling van het kindcentrum. Door met alle betrokken partners van het kindcentrum te werken aan de samenwerkingsambities en -doelstellingen ontstaat waarschijnlijk de grootste synergie op inhoud, organisatie en huisvesting ten gunste van zowel de kinderen als de medewerkers.

Een formeel recht op huisvesting is echter niet aan de orde. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting, maar niet voor de kinderopvangorganisaties en overige maatschappelijke instellingen. Beleidsmatig ondersteunt de gemeente de KC-vorming en is zij bereid bij het realiseren van een KC de benodigde m^2 BVO voor kinderopvang door middel van voorfinanciering op te nemen in de totale investering. De gemeente brengt de jaarlijkse kapitaallasten van de investering in rekening bij het schoolbestuur, de eigenaar en verhuurder van de betreffende ruimten.

In het kader van de versterking van voorzieningen voor het opgroeien van het jonge kind (o.a. vastgelegd in de visie Het Jonge Kind en de opdracht in de Maatschappelijke Vraag) is het in de vorming van kindcentra ook wenselijk een multifunctionele omgeving te creëren ten behoeve van o.a. het versterken van de ouderbetrokkenheid en naschoolse activiteiten.

De ontwikkeling van kindcentra heeft immers ook een belangrijke betekenis voor en bijdrage aan de wijkontwikkeling en daarmee leefbaarheid. Verbinding met de wijk en of het dorp heeft niet alleen betrekking op de kinderen en hun ouders/verzorgers die de voorziening bezoeken, maar dient ook betekenisvol te zijn voor alle bewoners in de betreffende wijk.

Het is van belang dat in de conceptontwikkeling van de KC's de dragers van de voorziening ook invulling geven aan de wijze waarop zij aan dit aspect wat betreft bijdrage aan de leefbaarheid en levendigheid van wijken en dorpen vorm en inhoud geven.

Sport en bewegen en gezondheid

Gemeente en schoolbesturen streven ernaar om met bewegen en spelen een goede gezondheid te stimuleren. Bij een groot aantal scholen wordt het schoolterrein ook al na schooltijd intensief gebruikt. Dit vraagt wel nadere afspraken over eigendom en verantwoordelijkheden (overlast, vernieling en (vervangings-)onderhoud). Vanuit het belang van bewegen, sporten en spelen is het belangrijk dat er nabij de scholen ook voldoende voorzieningen voor bewegingsonderwijs beschikbaar zijn (zowel binnen als buiten).

Vrijheid van schoolkeuze

De ambitie inzake thuisnabij onderwijs betekent dat de capaciteit van de voorzieningen zoveel mogelijk moet aansluiten bij de onderwijsbehoefte in de wijk/buurt en/of dorp. De capaciteit en vernieuwing van de huisvesting wordt afgestemd op de aanwezige basisgeneratie i.c. het aantal kinderen in de leeftijd 4–12 jaar; de ruimtebehoefte is mede gebaseerd op het aantal te verwachten kinderen in een wijk of dorp. Dit kan echter op gespannen voet staan met het uitgangspunt voor de vrije schoolkeuze. Nieuwbouw heeft vaak een aantrekkende werking op de leerlingenaantallen, waardoor leegstand ontstaat in bestaande schoolgebouwen. Conform de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs zal bij groei van het aantal leerlingen gebruik moeten worden gemaakt van de beschikbare capaciteit elders. Het uitgangspunt is dus behoud van een vrije schoolkeuze, echter zonder locatiegarantie.

Breed onderwijsaanbod speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs

In het kader van "iedereen doet mee", kansengelijkheid, talentontwikkeling voor alle jongeren in de gemeente, streven de gemeente en de gezamenlijke schoolbesturen naar het behoud en versterken van een breed en pluriform onderwijsaanbod voor speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs in de gemeente, variërend van gespecialiseerd onderwijs (aangeboden door SOTOG en Attendiz), praktijkonderwijs tot en met gymnasiaal onderwijs. In beginsel moeten alle leerlingen in de leeftijd 12 – 18 jaar de mogelijkheid hebben hun schoolloopbaan binnen de gemeentegrenzen te kunnen afronden (met uitzondering van leerlingen die zijn aangewezen op gespecialiseerde voorzieningen die nu niet aanwezig zijn in Almelo).

3.2 Huisvestingsvisie en -ambitie

Goede onderwijsvoorzieningen zijn nodig voor de onderwijsprestaties van de leerlingen, het welbevinden van de medewerkers, het werkklimaat, de leefbaarheid van de diverse wijken en dorpen en dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. De voorzieningenstructuur onderwijs dient toegankelijk, bereikbaar, functioneel, veilig, gezond en duurzaam te zijn. Alle leerlingen en medewerkers moeten kunnen leren en werken in een aantrekkelijke leer- en werkomgeving. Iedereen 'verdient' een passende huisvesting.

Bovenstaande betekent voor de gemeente Almelo het (fasegewijs) vernieuwen van de bestaande onderwijshuisvesting, alsmede deze passend maken qua ruimtebehoefte voor de huidige en toekomstige leerlingenaantallen en de onderwijskundige ambities inzake o.a. de KC-vorming, passend en inclusief onderwijs. In het huisvestingsbeleid moet echter voorkomen worden dat er teveel capaciteit in stand wordt gehouden, omdat dit leidt tot onnodige kosten voor zowel de schoolbesturen als de gemeente. Anderzijds biedt overcapaciteit mogelijkheden aanvullende functies toe te voegen die van belang zijn voor de talentontwikkeling van kinderen en jongeren. De 'dubbele' opgave vindt plaats vanuit een aantal uitgangspunten met betrekking tot het onderwijshuisvestingsbeleid. Een belangrijk hiervoor reeds genoemd uitgangspunt is dat de huisvestings-

verordening het formele toetsingskader blijft. In deze paragraaf wordt nog ingegaan op een aantal aanvullende uitgangspunten.

Omvang scholen en dislocaties

Het ministerie van OC&W heeft voor elke gemeente een minimale omvang voor basisscholen ingesteld, de stichtingsnorm voor de gemeente Almelo bedraagt 238 leerlingen, de opheffingsnorm voor de kern Almelo is 148 leerlingen en voor Aadorp en Bornerbroek 55 leerlingen. De gemiddelde schoolgrootte in Nederland bedraagt circa 220 leerlingen. Scholen met minder dan 145 leerlingen worden aangemerkt als 'kleine school' en ontvangen een zogeheten 'kleine scholentoeslag' van de Rijksoverheid (tot iets meer dan € 100.000 per jaar). Op deze wijze worden kleine scholen extra gefaciliteerd voor het bieden van kwalitatief goed onderwijs en de instandhouding van het schoolgebouw.

Kleine scholen zijn niet per definitie slechter dan grote scholen. Wel zijn er meer risico's en nadelen verbonden aan een kleine school. Ondanks de mogelijke risico's en nadelen zijn deze scholen zeker van waarde voor de gemeente Almelo, voor Aadorp en Bornerbroek is er ook geen alternatief. Belangrijk uitgangspunt in de gemeente is daarom het behoud van een school in Aadorp en Bornerbroek. In de stad Almelo zelf wordt wel gestreefd naar een scholenlandschap met 'stevige' volumes (de schoolbesturen streven naar een minimumomvang van circa 250 leerlingen).

De schoolbesturen wensen geen afspraken over de omvang van hun scholen; de instandhouding van een school is een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en afhankelijk van de wijk– of buurtcontext. De schoolbesturen zijn van mening dat vanwege de maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen en opgaven in de stad Almelo bij vernieuwing gestreefd moet worden naar 'stevigere' scholen wat betreft omvang.

De schoolbesturen hebben de ambitie uitgesproken om in het kader van de vernieuwing van de voorzieningenstructuur zo mogelijk ook het aantal dislocaties af te stoten. Op dit moment is een (beperkt) aantal scholen nog gehuisvest op twee locaties. Onderwijskundig, organisatorisch en financieel heeft dit een aantal nadelen. Door vernieuwing van de huisvesting willen de schoolbesturen het onderwijsaanbod in dit opzicht slimmer organiseren. Het is in beginsel een schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid te besluiten over het wel of niet in stand houden van locaties.

Combinatie van functies

Het heeft bij de vernieuwing van het scholenlandschap de voorkeur om kindfuncties te integreren in de schoolgebouwen. Dit betreft echter geen recht of plicht. Soms is het qua kosten of aantal verwachte kinderen niet haalbaar dit te organiseren en soms kunnen gebouwen in de nabijheid van de school deze kindfuncties ook op een goede wijze huisvesten. De huisvesting van kindfuncties is daardoor altijd maatwerk. De schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zelf zijn verantwoordelijk voor de vorming van de kindcentra.

Voor zover leegstand in schoolgebouwen niet nodig is voor de scholen zelf, kan deze met instemming van het college van B&W worden verhuurd aan de kinderopvang dan wel andere organisaties. De beleidsregel voor de uitvoering van medegebruik en verhuur onderwijshuisvesting is hiervoor van toepassing.

Eenduidig/uniform verhuurbeleid

Bij de vorming van een kindcentrum en/of combinatie van functies is sprake van gebruik van ruimte in het schoolgebouw door andere organisaties dan het schoolbestuur. Hierbij is vaak sprake van verhuur van ruimtes. Voor de verhuur van ruimtes in schoolgebouwen zijn de WPO, de WVO en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Almelo bepalend alsmede de door de gemeente Almelo opgestelde beleidsregel verhuur en medegebruik.

Renovatie

Renovatie is nog geen voorziening in de huisvestingsverordening. Het is de bedoeling dat ook levensduurverlenging c.q. renovatie een voorziening wordt in de regelgeving omdat het in bepaalde situaties een goed en volwaardig alternatief is voor vervangende nieuwbouw. In het rapport van de PO-raad, VO-raad en de VNG, dat als basis heeft gediend voor de wetswijziging, wordt renovatie als volgt gedefinieerd: renovatie is een grootschalige en integrale aanpak van een bestaand schoolgebouw, waarmee de levensduur wordt verlengd met tenminste 25 jaar en het gebouw (weer) voldoet aan de functionele eisen en kwaliteitseisen, zoals geformuleerd in het IHP (en ten minste aan vigerende eisen van het Besluit bouwwerken leefomgeving voldoet).

Renoveren of nieuwbouwen?

In Almelo zijn verschillende basisschoolgebouwen 'op leeftijd', namelijk 40 jaar of ouder. De schoolbesturen hebben de gebouwen al die tijd zo goed als mogelijk onderhouden. Bij de vraag of renovatie of nieuwbouw in een bepaalde situatie het beste past, zijn er verschillende afwegingen te maken. Van belang zijn:

- Het voorkomen van kapitaalvernietiging (restant boekwaarde).
- De huidige bouwkundige conditie (in beeld gebracht door middel van een bouwkundige schouw/NEN-meting).
- De huidige onderwijskundige functionaliteit.
- Te behalen voordelen op het gebied van energieverbruik, onderhoud en binnenklimaat.
- Mogelijkheid om leegstand terug te dringen.

Hierbij is het 'Afwegingskader renovatie' van de PO-raad een hulpmiddel dat ook in Almelo wordt toegepast. Verschillende overwegingen kunnen een rol spelen wat het beste past – renovatie of vervangende nieuwbouw - als het gaat om vernieuwing van de huisvesting. Een businesscase van beide scenario's alsmede een multicriteria-analyse zijn van belang om een weloverwogen afweging te maken. Voor ieder huisvestingsproject gaat het echter om maatwerk, waarbij:

- De kosten voor de technische aanpassingen noodzakelijk voor een levensduurverlenging van minimaal 25 jaar voor rekening van de gemeente zijn.
- De kosten voor de functionele aanpassingen voor rekening van de schoolbesturen zijn (schoolbesturen ontvangen hiervoor sinds 2015 middelen van het ministerie van OCW als onderdeel van het wetsvoorstel doordecentralisatie onderhoud en functionele aanpassingen).
- De kosten voor onderhoud, die reeds in het MJOP waren voorzien, maken onderdeel uit van de renovatie en zijn voor rekening van het schoolbestuur (reservering onderhoud).

Tevens kan worden onderzocht in hoeverre een betere huisvestingskwaliteit voordelen biedt voor de dagelijkse exploitatie. Eventuele besparingen kunnen eventueel onderdeel zijn van het dekkingsplan van de renovatie.

Het is voor een schoolbestuur ook mogelijk de inzet van gereserveerde middelen voor onderhoud al geruime tijd voor de daadwerkelijke renovatie /nieuwbouw aan te passen. Door het verminderen van het onderhoudsniveau (tot bijvoorbeeld 'het voorkomen van gebreken') kan geld worden bespaard, dat voor de vernieuwing ingezet kan worden. Dit kan bijvoorbeeld ingezet worden t.b.v. het duurzamer maken van een gebouw (ENG i.p.v. BENG), extra investeringen in kwaliteit van bouw en andere wensen van het schoolbestuur.

De hoogte van de bijdrage van zowel de gemeente als het schoolbestuur zal per situatie verder worden uitgewerkt. Uitgangspunt van de gemeente is dat de vergoeding het mogelijk moet maken ook tijdens renovatie een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) te kunnen realiseren.

Duurzaamheid

Bij de vernieuwing van voorzieningen wordt – vanzelfsprekend - gekeken naar duurzaamheidsmaatregelen die aansluiten bij hedendaagse en toekomstige ambities hierin. Immers, de nu te realiseren renovaties moeten ook in belangrijke mate bijdragen aan de reductie van de CO2-uitstoot in 2030 en 2050 (reductieafspraken conform de Klimaatwet en de afspraken in de Routekaart primair en voortgezet onderwijs). Verduurzaming is derhalve een onlosmakelijk onderdeel van een renovatie c.q. levensduurverlenging.

Voor nieuwe voorzieningen zullen de duurzaamheidsambities veelal gemakkelijker te realiseren zijn dan in situaties van levensduurverlenging. Het landelijk kwaliteitskader onderwijshuisvesting is ook van toepassing voor de vernieuwing van de onderwijshuisvesting in de gemeente Almelo.

Voor nieuwbouw en renovatie wordt uitgegaan van BENG en aardgasloos e.e.a. conform de huidige regelgeving. Voor nieuwbouw wordt in overleg met de schoolbesturen overlegd over aanvullende investeringen ten behoeve van de realisatie van energieneutraliteit. Wat betreft het programma Frisse Scholen wordt gestreefd naar een score van Frisse Scholen klasse B voor de onderdelen licht, lucht en akoestiek (met als uitgangspunt dat per project de ambities in deze kunnen differentiëren). Het verduurzamen van de onderwijshuisvesting vindt plaats op natuurlijke momenten, hetgeen momenten van levensduurverlenging c.q. renovatie en/of vervangende nieuwbouw zijn. Schoolbesturen zijn vanzelfsprekend autonoom om ook binnen de financiële mogelijkheden maatregelen te nemen voor het verduurzamen van de eigen schoolgebouwen.

Cofinanciering & TCO

De gemeente heeft een specifieke verantwoordelijkheid als het gaat om de financiering van schoolgebouwen. In de toekomst kan binnen de kaders van de wet- en regelgeving echter sprake zijn van cofinanciering in zowel situaties van renovatie als nieuwbouw. De gemeente kan vanuit haar wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting, het uitstellen van vervangende nieuwbouw en het verbeteren van de kwaliteit van de gebouwen bijdragen aan renovatie. Het schoolbestuur kan bijdragen in nieuwbouw vanwege de optimalisering van de exploitatie hetgeen voordelig is voor de school i.c. het bestuur.

Cofinanciering in de vernieuwing van de huisvesting in het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs is op dit moment nog niet wettelijk toegestaan. Het is echter wel een te verdedigen uitgangspunt voor de vernieuwing van de huisvesting. Op projectniveau zullen nadere afspraken worden gemaakt tussen de gemeente en de schoolbesturen over het bijdragen in de vernieuwing door de schoolbesturen. Cofinanciering kan gekoppeld worden aan het ontwikkelen van onderwijshuisvesting op basis van een zogenaamde TCO-benadering (Total Costs of Ownership), waarbij ook schoolbesturen bijdragen aan de vernieuwing van de onderwijshuisvesting en de kosten en baten over de gehele levensduur in kaart worden gebracht. Schoolbesturen ontvangen middelen voor de instandhouding van hun gebouwen. Deze middelen kunnen ook (gedeeltelijk) worden ingezet als investeringen in de onderwijshuisvesting onder voorwaarde dat hiermee er een gunstigere exploitatie ontstaat (lager dan de vergoeding die zij ontvangen).

Meetlat onderwijshuisvesting

Bij de vernieuwing van de onderwijshuisvesting geldt dat de prioritering c.q. fasering in beginsel wordt bepaald door een aantal aspecten c.q. spelregels.

Prioriteit heeft de wettelijke zorgplicht te voorzien in voldoende passende onderwijshuisvesting.

Vervolgens komen gebouwen van 40 jaar en ouder in principe in aanmerking voor vernieuwing; 'hoe ouder het gebouw, hoe eerder het wordt aangepakt. Vanzelfsprekend worden tussentijdse renovaties en/of uitbreidingen hierin betrokken.

Daarnaast worden diverse overige criteria betrokken in de afwegingen met betrekking tot de prioritering c.q. fasering. Deze criteria hebben betrekking op o.a. de beschikbaarheid van locaties, de snelheid om te kunnen ontwikkelen, de druk op organisatie en financiën, het perspectief van de betreffende school, de maatschappelijke betekenis van de voorziening voor de omgeving, de beschikbaarheid van tijdelijke huisvesting (en de kosten daarvan), de complexiteit van het project, herontwikkelings- en woningbouwplannen, draagvlak, combinatiemogelijkheden van voorzieningen.

4

Onderwijshuisvesting gemeente Almelo

-leerlingenprognoses

-ruimtebehoefte

4. Onderwijshuisvesting Almelo

In de periode 2021 - 2024 heeft er de nodige vernieuwing plaatsgevonden in met name het voortgezet onderwijs (Alma College, CSG Het Noordik) en het speciaal onderwijs (Arbeidsgerichte Leerweg/AGL-voorziening en 1op1-klas VSO Veenlanden).

In het speciaal onderwijs zijn enkele projecten nog in voorbereiding zoals de vervangende nieuwbouw van de Dr. Herderscheeschool en de vervangende nieuwbouw van SO Het Mozaïek als onderdeel van het nog verder te ontwikkelen KC Noorderkwartier. Met deze vernieuwing zijn en worden wederom de nodige stappen gezet in de gefaseerde vernieuwing van de onderwijshuisvesting in Almelo. De vernieuwing in het VO en (V)SO is daarmee nog niet gereed, ook de komende perioden zullen huisvestingsvraagstukken voor deze onderwijssoorten aan de orde zijn.

Met het onderwijsveld is overeengekomen dat in de komende IHP periode 2025 - 2028 de vernieuwing in het primair onderwijs aan de orde is (o.a. conform het door de besturen PO vastgestelde Koersdocument). Er is immers sprake van een groot aantal oudere scholen, die technisch en functioneel gedateerd zijn, terwijl de eisen en wensen voor deze gebouwen erg veranderd zijn op het gebied van onderwijskundige functionaliteit, techniek, binnenklimaat en verduurzaming. En er zijn ook gezamenlijke ambities om te komen tot de vorming van KC's, die beter toegerust zijn voor de diverse maatschappelijke en onderwijskundige opgaven en uitdagingen. Zonder vernieuwing zal sprake zijn van een verdere vermindering van het kwaliteitsniveau van een aantal schoolgebouwen. Een planmatige én integrale aanpak is hier dan ook belangrijk om gefaseerd de vernieuwing van de verouderde gebouwen aan te pakken. De gemeente wil deze gefaseerde vernieuwing de komende jaren verder vormgeven.

4.1 Onderwijsinfrastructuur gemeente Almelo

De gemeente Almelo vervult een belangrijke centrumfunctie op het gebied van onderwijs. Deze centrumfunctie komt vooral tot uitdrukking in het pluriforme en brede onderwijsaanbod in het voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs.

Primair onderwijs

In het primair onderwijs is sprake van 25 scholen die gehuisvest zijn op 29 locaties. Een aantal scholen is gehuisvest op twee locaties (beleidsmatig hebben de schoolbesturen de ambitie de dislocaties af te stoten). Eén van de 25 scholen is een speciale school voor basisonderwijs. Het betreft SBO De Welle.

De scholen voor primair onderwijs zijn verdeeld over 11 wijken en 2 dorpen (Aadorp en Bornerbroek) en worden bestuurd en beheerd door 7 schoolbesturen:

- Stichting Primair Onderwijs Viadere (15 basisscholen);
- Stichting Varietas (5 basisscholen);
- Stichting Onderwijs Centrum Almelo (SBO De Welle);
- Scholengroep Hannah;
- Stichting Vrijescholen Athena;
- Stichting Katholiek Onderwijs Twenterand;
- Stichting Christelijk Onderwijs Twenterand.

Viadere bestuurt en beheert de meeste scholen in Almelo (15), gevolgd door Varietas (5). De overige schoolbesturen besturen in Almelo één basisschool of SBO. Een aantal van deze schoolbesturen heeft ook in andere gemeenten scholen.

(Voortgezet) Speciaal onderwijs

Het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (V)SO telt 8 scholen in de gemeente Almelo. Deze scholen zijn voorzieningen met een regionale functie (dat geldt overigens ook voor SBO De Welle). De 4 scholen voor speciaal onderwijs en 4 scholen voor voortgezet speciaal onderwijs worden bestuurd en beheerd door twee schoolbesturen, te weten:

- Stichting Attendiz;
- Stichting SOTOG.

De beide schoolbesturen besturen en beheren ook scholen in andere gemeenten in Twente en de Achterhoek.

Hoewel alle locaties in het SO en VSO als zelfstandige scholen functioneren, is in een aantal situaties sprake van hoofdlocaties en dislocaties. Deze scholen hebben van Rijkswege eenzelfde zogenaamde brinnummer (bekostigingsnummer). Omdat alle locaties als zelfstandige scholen functioneren, ook de dislocaties, wordt in de berekening van de ruimtebehoefte ook aan de dislocaties een vaste voet in de berekening meegenomen. Normaal gesproken geldt deze vaste voet - een bepaald aantal m^2 BVO - alleen voor de berekening van de ruimtebehoefte van de hoofdlocatie. De gemeente is echter van mening dat iedere locatie voldoende capaciteit dient te hebben voor de uitvoering van het primaire onderwijsproces. Met name in het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, waarin sprake is van toenemende ondersteuningsvraagstukken waarbij ook andere zorgpartners betrokken worden, is het wenselijk dat er geen tot geringe ruimtelijke beperkingen zijn.

Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs telt 7 scholen, die bestuurd worden door 3 schoolbesturen. Het onderwijsaanbod varieert van een ISK-voorziening (Internationale Schakelklas), praktijkonderwijs, beroepsgericht VMBO tot en met MAVO/HAVO/VWO (inclusief gymnasiaal onderwijs). De drie schoolbesturen zijn:

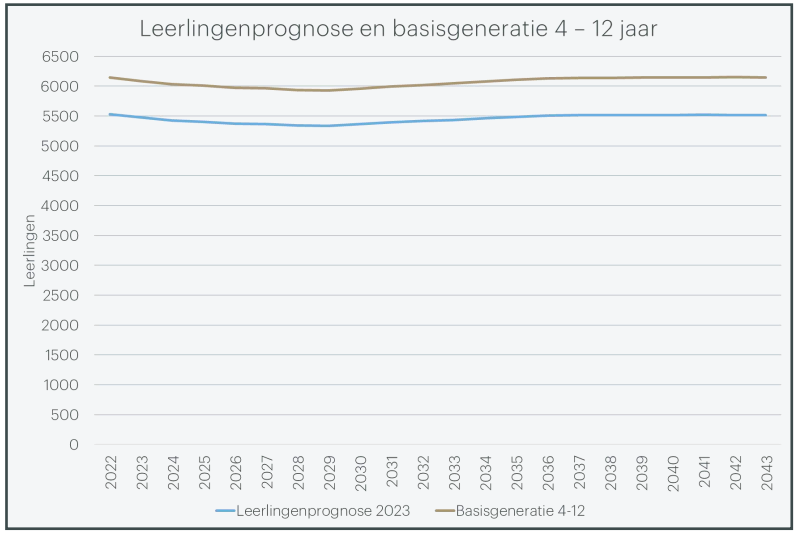
- Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs (CSG Het Noordik MAVO/HAVO/VWO);
- Stichting OSG Erasmus (3 scholen: ISK, praktijkonderwijs, MAVO/HAVO/VWO);
- Stichting Carmelcollege (2 scholen: Pius X College en Canisius, HAVO/VWO.

Het beroepsgerichte VMBO van alle drie de scholen is inmiddels ondergebracht in het Alma College. De drie besturen zijn ieder afzonderlijk verantwoordelijk voor het beroepsgerichte onderwijs, maar zijn een samenwerking aangegaan om het beroepsgerichte VMBO als één geheel te organiseren en aan te bieden in het Alma College.

4.2 Leerlingenprognoses en ruimtebehoefte primair onderwijs

In oktober 2023 heeft Pronexus voor de gemeente Almelo nieuwe leerlingenprognoses voor de periode 2023 - 2043 opgesteld. Door allerlei ontwikkelingen, zoals woningbouw, is het leerlingenaantal een dynamisch verhaal, daarom worden elke twee jaar nieuwe prognoses opgesteld. In de leerlingenprognoses is rekening gehouden met de door de gemeente vastgestelde woningbouwplannen. Niet vastgestelde plannen kunnen nog niet vertaald worden in leerlingenprognoses.

In onderstaande grafiek is de leerlingenprognose in het primair onderwijs (dus inclusief SBO De Welle) in beeld gebracht. Tevens is de basisgeneratie weergegeven. De basisgeneratie is het aantal 4- tot en met 12-jarige kinderen die aangewezen zijn op primair dan wel speciaal onderwijs (van het aantal 12-jarigen wordt 30 % van de kinderen meegeteld. De overige 70 % wordt verondersteld reeds deel te nemen aan het voortgezet onderwijs). De basisgeneratie is dus het totaal aantal kinderen in de gemeente Almelo dat aangewezen is op basisonderwijs, speciaals basisonderwijs of speciaal onderwijs (de 'vijver' waaruit de scholen de leerlingen krijgen).

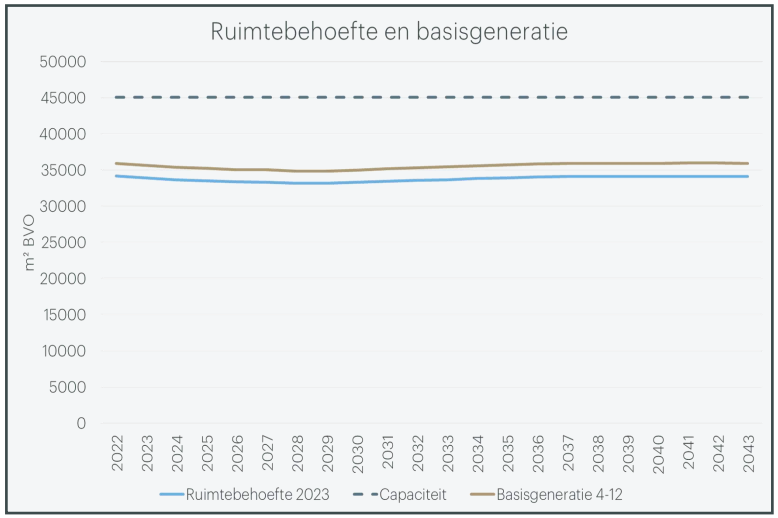

De basisgeneratie daalt de komende jaren licht om vervolgens na 2030 weer te stijgen. In totaal zijn er circa 6.000 kinderen in de gemeente Almelo in de leeftijd 4–12 jaar. Een aantal wijken en dorpen laat een lichte stijging zien (Binnenstad/Hofkamp, Noorderkwartier, Windmolenbroek/Nijrees, Bornerbroek en Aadorp). Een daling van de basisgeneratie vindt vooral plaats in de wijken Ossenkoppelerhoek/Nieuwstraatkwartier en in mindere mate Sluitersveld/Markgraven. In de overige wijken is sprake van een stabilisering.

De totale leerlingenprognose van het primair onderwijs ligt lager dan de basisgeneratie. Het verschil tussen de basisgeneratie en de leerlingenprognose laat zich verklaren doordat niet alle kinderen in de basisgeneratie naar het primair onderwijs gaan in de gemeente Almelo. Er gaan ook kinderen uit de basisgeneratie naar het speciaal onderwijs en/of naar primair onderwijs buiten de gemeente Almelo (circa 600 leerlingen volgen elders onderwijs). Per 1 oktober 2023 was het totaal aantal leerlingen in het primair onderwijs 5.469 leerlingen (voor een overzicht van de leerlingenprognoses van de individuele scholen wordt verwezen naar bijlage 1. Hierin zijn factsheets opgenomen van alle scholen voor primair, (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs).

Het leerlingenaantal in het primair onderwijs lijkt te stabiliseren ten opzichte van de prognoses in het IHP 2020 - 2024. In het vorige IHP was nog sprake van een daling van het aantal leerlingen van circa 5.800 naar circa 5.400 leerlingen. Anno 2024 stabiliseert het leerlingenaantal rond de 5.500 leerlingen met na 2030 een lichte groei van het aantal leerlingen. Het aantal leerlingen is bepalend voor de ruimtebehoefte. Op basis van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs van de gemeente Almelo is de ruimtebehoefte in beeld gebracht (voor het overzicht per school zie bijlage 1). Door de krimp van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren is (nog steeds) sprake van een normatieve overcapaciteit in het primair onderwijs. Deze normatieve overcapaciteit wordt deels ingezet voor onderwijskundige ontwikkelingen (bijvoorbeeld het kunnen werken in kleinere en gedifferentieerde groepen) en de ontwikkeling van KC's. De leegstand bood en biedt mogelijkheden voor medegebruik en/of verhuur van ruimten voor andere maatschappelijke functies, waaronder bijvoorbeeld kinderopvang (kinderdagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang).

In onderstaande grafiek is de ruimtebehoefte versus de beschikbare capaciteit in het primair onderwijs weergegeven.

De totale beschikbare capaciteit is circa 45.000 m² BVO (stippellijn). De genormeerde ruimtebehoefte op basis van de leerlingenprognoses is circa 34.000 m² BVO. Ook wanneer de gehele basisgeneratie naar het primair onderwijs zou gaan, is er nog steeds sprake van een (forse) normatieve overcapaciteit (verschil stippellijn en bruine lijn).

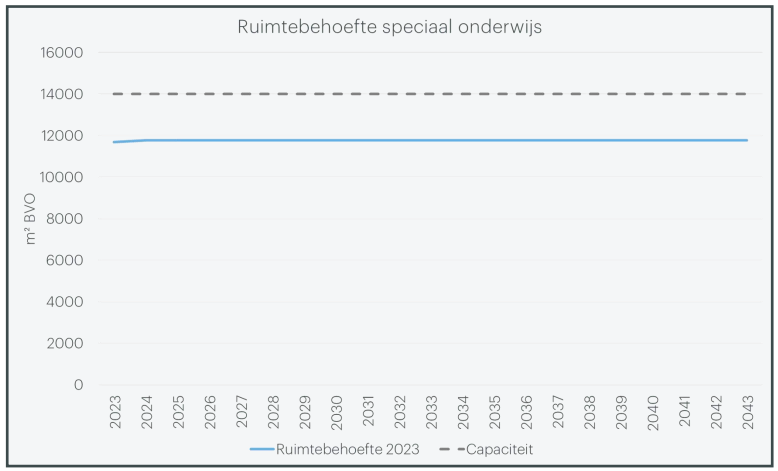
In de gemeente Almelo is derhalve op het niveau van de gehele gemeente voldoende onderwijscapaciteit. Opgemerkt moet worden dat de feitelijk overcapaciteit geringer is dan de normatieve overcapaciteit vanwege onderwijskundig gebruik en medegebruik. Ondanks dit gebruik is het wenselijk om door de vernieuwing van de onderwijshuisvesting de komende jaren verder te gaan met het passend maken van de onderwijshuisvesting aan de benodigde capaciteit in de toekomst. Enige frictieleegstand - van circa 10 % - is daarbij altijd wenselijk om snel in te kunnen spelen op onderwijskundige ontwikkelingen en veranderingen, maar de huidige overcapaciteit van circa 25 % is niet wenselijk. Het leidt tot onnodig hoge instandhoudingskosten voor de betrokken schoolbesturen; er wordt of moet meer onderhuisvesting in stand worden gehouden dan noodzakelijk is op basis van het aantal leerlingen. Reductie van de leegstand is vanuit kosten– c.q. exploitatieoverwegingen wenselijk. Leegstand kost schoolbesturen middelen die niet anderszins kunnen worden ingezet dan wel dat er gekozen wordt voor een onderhoudsniveau dat meer aansluit bij de beschikbare middelen die een schoolbestuur ontvangt op basis van het aantal leerlingen.

4.3 Leerlingenprognoses en ruimtebehoefte speciaal onderwijs

Voor het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zijn geen leerlingenprognoses opgesteld. De leerlingenaantallen voor het speciaal onderwijs zijn moeilijk te voorspellen en ook afhankelijk van het door de samenwerkingsverbanden te voeren beleid met betrekking tot passend onderwijs. Het is de ambitie van zowel het primair als voortgezet onderwijs in de toekomst meer leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte regulier en zo mogelijk thuisnabij op te vangen.

Op dit moment, teldatum 1 oktober 2023, telt het speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs 982 leerlingen. Circa 400 leerlingen volgen speciaal onderwijs, circa 600 leerlingen volgen voortgezet speciaal onderwijs.
In vergelijking met het IHP 2020 - 2024 is het leerlingenaantal in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs gestegen. Daar waar in 2020 nog sprake was van circa 820 leerlingen in de scholen van Attendiz en SOTOG, is het leerlingenaantal anno 2023 circa 160 leerlingen hoger. De destijds reeds aanwezige groei van het aantal leerlingen in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs heeft zich de afgelopen jaren voortgezet.

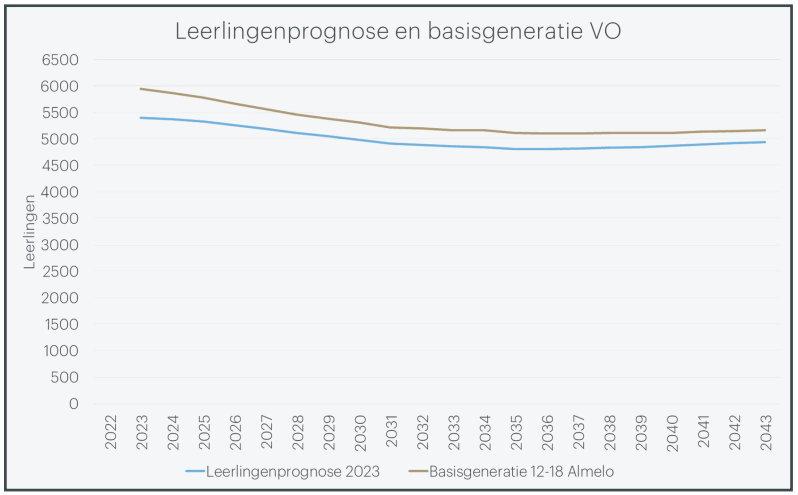
In onderstaande grafiek is de ruimtebehoefte versus de beschikbare capaciteit ìn het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs weergegeven. De totale beschikbare capaciteit in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs is circa 14.000 m² BVO (13.991 m² BVO). De ruimtebehoefte van het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs is circa 11.700 m² BVO.

Ook op individueel schoolniveau in het speciaal of voortgezet speciaal onderwijs is geen sprake van actuele ruimtetekorten. Een capaciteitsvraagstuk kan ontstaan voor het VSO Omnis College. OSG Erasmus huurt van Stichting Stodt Praktijkcentrum voor Geavanceerde Technologie voor het gebruik van het hoofdgebouw voor de opvang van de ISK leerlingen. Omnis College is onderhuurder van het bijgebouw. Bij beëindiging van de huurovereenkomst zal een oplossing moeten worden gevonden voor de huisvesting van deze leerlingen. De gemeente is hierover reeds in overleg met betrokkenen.

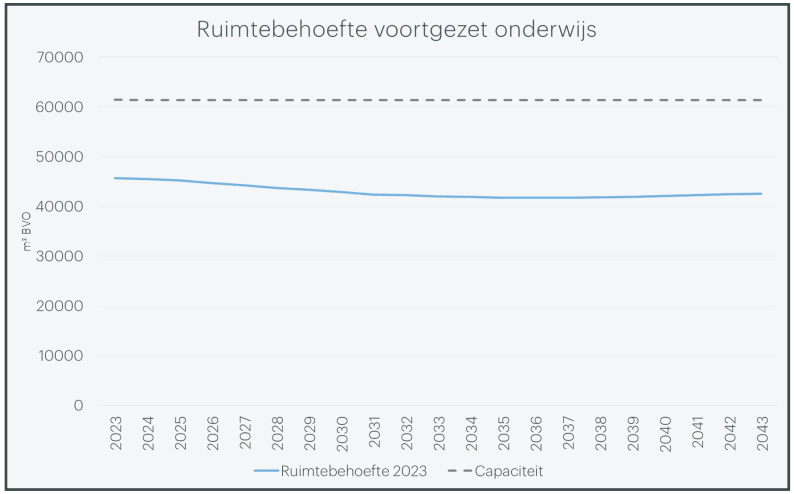
4.4 Leerlingenprognoses en ruimtebehoefte voortgezet onderwijs

In onderstaande grafiek is de leerlingenprognose in het voortgezet onderwijs in beeld gebracht. Tevens is de basisgeneratie van de gemeente Almelo weergegeven. De basisgeneratie is het aantal 12- tot en met 18-jarigen jongeren die zijn aangewezen op voortgezet onderwijs. Het voortgezet onderwijs 'haalt' de leerlingen niet alleen uit Almelo maar ook uit de omliggende gemeenten. Toch leidt dat er niet toe dat de leerlingenprognoses van de vier VO-scholen boven de basisgeneratie uitkomen. Er gaan ook leerlingen uit Almelo naar omliggende gemeenten en de leerlingen van het Zone College zijn hierin niet meegenomen. Er is ook in het VO natuurlijk sprake van leerlingen die aangewezen zijn op het voortgezet speciaal onderwijs.

De basisgeneratie daalt de komende jaren van circa 6.000 jongeren naar circa 5.100 jongeren. Deze daling van de basisgeneratie is ook terug te zien in de leerlingenprognoses; het leerlingenaantal is per 1 oktober 2023 5.383 leerlingen. Dit aantal daalt de komende jaren naar circa 4.800 leerlingen, een daling van circa 600 leerlingen. In het IHP 2020 - 2024 was ook sprake van een daling van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs. Op dat moment was sprake van een daling van circa 6.800 leerlingen naar circa 5.000 leerlingen, echter destijds is ook het leerlingenaantal van het Zone College meegenomen vanwege de toenmalige planvorming het beroepsgerichte VMBO samen te voegen, inclusief het beroepsgerichte VMBO van het Zone College (voor het Zone College heeft de gemeente geen zorgplicht voor de onderwijshuisvesting omdat de onderwijshuisvesting voor het 'groenonderwijs' in Nederland is gedecentraliseerd naar de schoolbesturen. Dit komt voort uit de situatie dat het groenonderwijs ondergebracht was bij het ministerie van Landbouw en niet bij het ministerie van OCW). De toenmalige daling was procentueel groter dan de huidige geprognosticeerde daling; 26 % versus 10 %.

Het voortgezet onderwijs heeft gezamenlijk een capaciteit van circa 61.415 m^2 BVO. De gemiddelde ruimtebehoefte de komende jaren ligt aanzienlijk lager, namelijk op circa 43.000 m^2 BVO. Ook in het voortgezet onderwijs is sprake van een (forse) normatieve overcapaciteit. Een groot deel van deze normatieve overcapaciteit wordt veroorzaakt door leegstand bij de twee scholen voor voortgezet onderwijs van de Stichting Carmelcollege (bij het Canisius is een deel van de leegstand inmiddels in gebruik door VSO De Brug. En bij het Pius X College wordt een deel van het gebouw door het schoolbestuur verhuurd aan het Samenwerkingsverband). In onderstaande grafiek is de ruimtebehoefte versus de capaciteit weergegeven.

Evenals voor het primair onderwijs geldt dat voor het voortgezet onderwijs het wenselijk is de komende jaren verder te gaan met het passend maken van de onderwijshuisvesting aan de benodigde capaciteit in de toekomst. Ook hier is het wenselijk dat er sprake blijft van enige frictieleegstand - van circa 10 % - om snel in te kunnen spelen op veranderingen, maar de huidige overcapaciteit van circa 30 % is niet wenselijk. Ook voor het voortgezet onderwijs leidt het tot onnodig hoge instandhoudingskosten voor de betrokken schoolbesturen; er wordt of moet meer onderhuisvesting in stand worden gehouden dan noodzakelijk is op basis van het aantal leerlingen. Reductie van de leegstand is vanuit kosten– c.q. exploitatieoverwegingen wenselijk. In de IHP uitvoeringsperiode 2025 - 2028 is echter geen vernieuwing van de onderwijshuisvesting voor het voortgezet onderwijs gepland. Met het onderwijsveld voortgezet onderwijs is overeengekomen dat deze periode gebruikt wordt voor onderzoek naar optimalisering van de huisvesting van in elk geval de VO-scholen Pius X College, Canisius en de OSG Erasmus (zie volgend hoofdstuk).

5

Huisvestingsvraagstukken 2025 – 2028

5. Huisvestingsvraagstukken 2025 - 2028

5.1 Algemeen

In de vorige planperiode IHP 2020 - 2024 hebben er al de nodige vernieuwingen plaatsgevonden in de onderwijshuisvesting. Daarmee is reeds een kwaliteitsslag gerealiseerd, waarin met name de focus lag op het speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. Een aantal destijds vastgestelde huisvestingsprojecten bevindt zich nog in de uitvoeringsfase. In de komende planperiode ligt de prioriteit meer in het primair onderwijs. Veel gebouwen zijn inmiddels meer dan 40 jaar oud en technisch en functioneel gedateerd. In overleg met de schoolbesturen zijn de diverse huisvestingsvraagstukken geïnventariseerd en besproken. Op basis hiervan is consensus bereikt over de huisvestingsvraagstukken die in de komende uitvoeringsfase prioriteit zouden moeten krijgen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op deze huisvestingsvraagstukken.

De belangrijkste opgaven en ambities met betrekking tot de onderwijshuisvesting in de gemeente Almelo kunnen als volgt worden samengevat:

- Het fasegewijs vernieuwen van de bestaande voorzieningenstructuur door middel van renovatie/levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw.
- Tegelijkertijd met het vernieuwen het passend maken van de voorzieningenstructuur in het basisonderwijs aan de toekomstige leerlingenaantallen en beleidsmatige ambities met betrekking tot de vorming van kindcentra en het realiseren van inclusieve scholen.
- Idem als in het basisonderwijs het passend maken van de voorzieningenstructuur in het voortgezet onderwijs als gevolg van de verwachte leerlingendaling. Dit vraagt ook schoolbestuurlijk overleg over het door het voortgezet onderwijs aan te bieden onderwijsaanbod in de gemeente (kernvraag is welk onderwijsaanbod iedere school in de toekomst aanbiedt voor welke leerlingen).
- Als onderdeel van de vorige punten vraagt ook de groei van het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs planvorming van zowel het primair als voortgezet onderwijs. De doorverwijzing van het PO en VO naar het SO en VSO vraagt gegeven de ambities inzake passend onderwijs, inclusieve en thuisnabije scholen gezamenlijke planvorming. In dit verband zullen in de komende planperiode het Omnis College, VSO De Veenlanden en het Alma College een verdergaande vorm van samenwerking onderzoeken om zodoende actief verder vorm te kunnen geven aan inclusiever onderwijs. De scholen onderschrijven hiermee de missie van onderwijs thuisnabij, zo regulier mogelijk, zo inclusief mogelijk. Een belangrijke essentie is dat ook letterlijk over de grenzen van de school wordt gekeken door gebruik te maken van elkaars huisvesting om zodoende samen te werken aan een brug tussen regulier en speciaal.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de specifieke huisvestingsvraagstukken per onderwijssoort.

5.2 Huisvestingsagenda primair basisonderwijs 2025 - 2028

Vanuit bovenstaande opgaven en ambities staan in het huisvestingsbeleid van de gemeente Almelo voor de komende jaren de volgende vraagstukken in het primair basisonderwijs centraal:

- Realiseren van KC Noorderkwartier: basisschool De Weier, basisschool De Wereldboom, SO Het Mozaïek, Kinderopvang Plus (kinderdagopvang, peuteropvang, BSO) inclusief twee gymzalen.
- Realiseren van KC Ossenkoppelerhoek-Noord: basisschool De Wierde en basisschool Step, kinderopvang (kinderdagopvang, peuteropvang en BSO) inclusief een gymzaal.
- Realiseren van KC Windmolenbroek-West: basisschool De Stapvoorde, basisschool De Huve en kinderopvang (kinderdagopvang, peuteropvang, BSO).

- Renovatie/levensduurverlenging van de volgende basisscholen en school voor speciaal basisonderwijs:
  - De Vrije School Almelo
  - St. Egbertusschool
  - De Heemde
  - Montessorischool
  - Gymzaal SBO De Welle (inclusief overige delen van het oudste deel van het gebouw).

Hieronder wordt verder ingegaan op bovenstaande vraagstukken.

KC Noorderkwartier

De wijk Noorderkwartier telt op dit moment 3 basisscholen die gehuisvest zijn op 4 locaties:

- Montessorischool (Varietas)
- De Weier, locatie Vissedijk (Viadere)
- De Weier, locatie Haghoeksweg (Viadere)
- De Wereldboom (Varietas)

Naast de basisscholen is een aantal scholen voor speciaal onderwijs gehuisvest in de wijk Noorderkwartier: SO De Wissel, VSO De Veenlanden, SO Het Mozaïek. Voor SO Het Mozaïek (Attendiz) zijn op basis van het IHP 2020 - 2024 reeds middelen opgenomen voor vervangende nieuwbouw (€ 4.250.000). Het huidige gebouw van SO Het Mozaïek is technisch en functioneel verouderd; vernieuwing van de huisvesting is noodzakelijk.

De basisscholen in Noorderkwartier zijn ook technisch en functioneel verouderd. De gebouwen zijn inmiddels 40 jaar of ouder. Vernieuwing is wenselijk c.q. noodzakelijk. Daarnaast is ook sprake van een normatieve overcapaciteit bij De Wereldboom. In het kader van de gezamenlijke visie- en planvorming van de schoolbesturen voor primair onderwijs inzake de vernieuwing van de voorzieningenstructuur in het onderwijs gericht op de vorming van kindcentra, is besloten om te komen tot een gezamenlijk kindcentrum waarin de basisscholen De Weier en De Wereldboom participeren. Tevens is besloten om ook de vervangende nieuwbouw van SO Het Mozaïek in het kader van inclusief onderwijs onderdeel te laten zijn van dit nieuw te realiseren kindcentrum, dat gecompleteerd zal worden met Kinderopvang Plus (kinderdagopvang, peuteropvang en BSO) en voorzieningen voor bewegingsonderwijs (twee gymzalen). Betrokken instellingen willen door de samenwerking onder één dak betere randvoorwaarden creëren voor de talentontwikkeling van de kinderen in het Noorderkwartier. Het is de ambitie een 'breed' kindcentrum te ontwikkelen voor alle kinderen van 0 - 12 jaar, inclusief kinderen die aan gewezen zijn op extra ondersteuningsbehoeften vanuit het gespecialiseerd onderwijs.

Het nieuwe kindcentrum moet onderdak bieden aan circa 775 leerlingen in het regulier basisonderwijs en speciaal onderwijs. Daarnaast worden er circa 64 kindplaatsen voor de kinderopvang gerealiseerd binnen maximaal 500 m^2 BVO (aantal plaatsen nog nader te bespreken met de te selecteren kinderopvangorganisatie). De totale ruimtebehoefte van het KC is inclusief kinderopvang en gymzalen circa 6.700 m^2 BVO. De uitgangspunten voor het realiseren van een KC Noorderkwartier zijn opgenomen in het door de schoolbesturen en gemeente vastgestelde koersdocument.

De Montessorischool maakt geen onderdeel uit van het kindcentrum mede vanwege het specifieke onderwijskundige profiel en het behouden van een zekere evenwichtige spreiding van basisonderwijs in de wijk Noorderkwartier. Dit betekent echter niet dat er geen onderwijskundige en organisatorische samenwerking zal zijn met het te vormen kindcentrum. Samen dragen de voorzieningen zorg voor een sluitend, passend, thuisnabij en complementair onderwijsaanbod in Noorderkwartier.

De voorbereidingen voor de realisatie zijn al gestart. De betrokken scholen verkennen de inhoudelijke en organisatorische samenwerking en er heeft reeds een stedenbouwkundige studie plaatsgevonden naar de ruimtelijke inpassing op de locatie De Weier Vissedijk. Na realisatie kan de hui-

dige dislocatie De Weier Haghoeksweg en de locatie van SO Het Mozaïek aan de Beverdamlaan worden afgestoten c.q. herontwikkeld. Afhankelijk van de benodigde capaciteit voor het bewegingsonderwijs kan mogelijk ook het gymlokaal aan de Beverdamlaan worden afgestoten. Deze locatie kan dan ook worden herontwikkeld.

De 'nieuwe' locatie De Weier Vissedijk heeft naar alle waarschijnlijkheid wijzigingen in schoolkeuzes tot gevolg. De betrokken schoolbesturen in Noorderkwartier zullen hier beleid op voeren om te zorgen dat de capaciteit van de Montessorischool en het nieuwe kindcentrum optimaal wordt benut zonder dat er capaciteitsvraagstukken komen.

KC Ossenkoppelerhoek Noord

Stadsdeel Ossenkoppelerhoek Noord telt op dit moment 2 basisscholen die gehuisvest zijn op 3 locaties:

- Basisschool De Wierde, locatie S. Robertsonlaan (Viadere)
- Basisschool De Wierde, locatie W. de Clercqstraat (Viadere)
- Basisschool Step, locatie J. van Campenstraat (Viadere)

De basisscholen De Wierde en Step zijn technisch en functioneel verouderd. De gebouwen van De Wierde zijn 40 jaar of ouder. Basisschool Step is 34 jaar oud. Alle drie de scholen hebben een gering aantal leerlingen en hebben te kampen met een grote normatieve overcapaciteit.

Naast schoolbestuurlijke overwegingen (omvang en kosten van kleine scholen) vormen maatschappelijke overwegingen ook een belangrijke aanleiding om de onderwijshuisvesting hier te vernieuwen. Een nieuwe voorziening c.q. kindcentrum is niet alleen belangrijk voor de talentontwikkeling van de kinderen in dit deel van Almelo, het vormt ook een belangrijke bijdrage in de wijkontwikkeling en kan hiervoor mede een katalysator zijn. De betekenis van het kindcentrum voor de ontwikkeling van de kinderen, ouders/verzorgers en bewoners van Ossenkoppelerhoek is van groot belang. Vernieuwing van de te kleine scholen door de realisering van een kindcentrum met kinderopvang en een voorziening voor bewegingsonderwijs is in die zin in meerdere opzichten betekenisvol voor de wijk.

De uitgangspunten voor de vorming van een nieuw kindcentrum in Ossenkoppelerhoek zijn opgenomen in het door de schoolbesturen en gemeente vastgestelde koersdocument. Ook hier willen de betrokken instellingen door samenwerking in een kindcentrum de kansen van en voor kinderen uit de wijk vergroten zodat zij een stevige basis hebben voor het vervolgonderwijs en hun verdere leven.

Het nieuwe kindcentrum in Ossenkoppelerhoek moet onderdak bieden aan circa 220 leerlingen basisonderwijs. Daarnaast worden er circa 32 kindplaatsen voor de kinderopvang gerealiseerd (ook hier dient het aantal plaatsen nog nader te worden besproken met de te selecteren kinderopvangorganisatie). De totale ruimtebehoefte van het KC is inclusief kinderopvang en een gymzaal circa 2.300 m^2 BVO.

Hoewel de betrokken basisscholen onder hetzelfde bevoegd gezag vallen (Viadere) wordt onderzocht op welke wijze de basisscholen zullen participeren in het kindcentrum. Behoud van een pluriform aanbod en daardoor keuzemogelijkheden voor ouders/verzorgers wordt van belang geacht.

KC Windmolenbroek West

De wijk Windmolenbroek West telt op dit moment 2 basisscholen die gehuisvest zijn op 2 locaties:

- Basisschool De Stapvoorde (Viadere)
- Basisschool De Huve (Viadere)

N.B. Tot voor kort waren er 3 basisscholen. Varietas heeft m.i.v. schooljaar 2023 - 2024 de locatie van De Compaan beëindigd.

Beide basisscholen dateren uit 1981 en hebben door de daling van het aantal leerlingen in Windmolenbroek te kampen met een grote normatieve overcapaciteit. De gebouwen zijn inmiddels ook meer dan 40 jaar oud en technisch en functioneel gedateerd.

Vernieuwing van de voorzieningenstructuur in dit deel van Windmolenbroek is gewenst. Daarbij dient de nieuwe voorziening ook passender te worden voor het toekomstig aantal kinderen. Het is de ambitie van het bevoegd gezag en Viadere een nieuw kindcentrum te realiseren waarin beide basisscholen participeren alsmede kinderopvang. De uitgangspunten voor het realiseren van een nieuw kindcentrum zijn opgenomen in het koersdocument.

Het nieuwe kindcentrum in Windmolenbroek West moet onderdak bieden aan circa 430 leerlingen. Daarnaast worden er circa 32 kindplaatsen voor de kinderopvang gerealiseerd (ook hier moet het aantal plaatsen nog nader worden besproken met de te selecteren kinderopvangorganisatie). Een voorziening voor bewegingsonderwijs is niet nodig omdat er voldoende capaciteit in de nabijheid is. De totale ruimtebehoefte van het KC in Windmolenbroek West is inclusief kinderopvang circa 2.810 m^2 BVO.

Beide scholen worden bestuurd en beheerd door hetzelfde bevoegd gezag. In overleg met de scholen onderzoekt Viadere op welke wijze de basisscholen participeren in het kindcentrum. Behoud van een pluriform aanbod en daardoor keuzemogelijkheden voor ouders/verzorgers wordt ook in deze wijk van belang geacht.

Renovatie/levensduurverlenging St. Egbertusschool

De St. Egbertusschool (bevoegd gezag Varietas) is gehuisvest in het op één na oudste schoolgebouw van de gemeente en dateert uit 1923. In de loop der tijd hebben (vanzelfsprekend) aanpassingen en functieverbeteringen plaatsgevonden voor zover dat mogelijk was. Het gebouw is technisch en functioneel gedateerd en heeft ook de nodige normatieve overcapaciteit. De huidige indeling van het gebouw sluit niet meer aan bij de hedendaagse onderwijskundige eisen en wensen.

Vernieuwing van de huisvesting is wenselijk waarbij de school een voorkeur uitspreekt voor handhaving van de huidige locatie in de wijk. Daarbij streven de school en het bevoegd gezag naar het aanbieden van een bij de omgeving passend onderwijsconcept dat gekenmerkt wordt door een sterke samenwerking tussen onderwijs, Avedan (welzijnsorganisatie) en kinderopvang, waardoor een voorziening ontstaat voor kinderen gedurende de gehele dag.

Bij de renovatie c.q. levensduurverlenging wordt ervan uitgegaan dat het gehele gebouw wordt vernieuwd ondanks de normatieve overcapaciteit. Dit is voldoende voor het huisvesten van circa 155 leerlingen van de St. Egbertusschool. De normatieve overcapaciteit biedt echter mogelijkheden voor het vorm en inhoud geven van de samenwerking met andere maatschappelijke organisaties. Het is de ambitie met meerdere partners een onderwijs- c.q. ontwikkelingsconcept 'neer te zetten' dat optimale of zo mogelijk maximale ontwikkelingskansen gaat bieden aan de leerlingen van de St. Egbertusschool.

De St. Egbertusschool is in dezelfde wijk gehuisvest als de basisschool De Kubus (bevoegd gezag Viadere). De Kubus heeft een grote normatieve overcapaciteit, maar is gehuisvest in een betrekkelijk jong gebouw (1994). Varietas en Viadere hebben echter aangegeven verder te overleggen over de optimalisering van de huisvesting in dit deel van Almelo en willen voordat renovatie/levensduurverlenging van de St. Egbertusschool plaatsvindt eventuele alternatieve scenario's verkennen.

Renovatie/levensduurverlenging De Vrije School Almelo

De Vrije School is gehuisvest aan de Biesterweg 6 in een technisch en functioneel gedateerd gebouw uit 1982. Van een grote normatieve overcapaciteit is geen sprake, het gebouw is passend voor het huidige en toekomstige aantal leerlingen. Desalniettemin is vernieuwing van de huisvesting gewenst. Het bevoegd gezag heeft in oktober 2023 een bouwkundig en installatietechnisch onderzoek uitgevoerd, op basis waarvan geconcludeerd kan worden dat revitalisering nodig is inclusief de nodige inpandige aanpassingen ten behoeve van de hedendaagse onderwijskundige eisen en wensen.

De levensduurverlenging moet ertoe leiden dat de capaciteit van de Vrije School onderdak biedt aan tenminste 200 leerlingen. De huidige capaciteit (met een geringe normatieve overcapaciteit) biedt voldoende ruimte voor het aantal leerlingen.

Renovatie/levensduurverlenging Daltonschool De Heemde
Daltonschool De Heemde is gehuisvest in een technisch en functioneel gedateerd gebouw uit 1956 (68 jaar) aan de Hanzelaan 2. De Heemde heeft een passend gebouw voor het aantal leerlingen. Er is geen sprake van overcapaciteit. Gezien de leeftijd is vernieuwing van de huisvesting gewenst en noodzakelijk inclusief de nodige inpandige aanpassingen ten behoeve van de hedendaagse onderwijskundige eisen en wensen.

De levensduurverlenging moet ertoe leiden dat de capaciteit van De Heemde ruimte biedt voor tenminste 205 leerlingen. De huidige capaciteit biedt voldoende ruimte voor dat aantal leerlingen.

Viadere heeft aangegeven de onderwijshuisvesting in dit deel van de gemeente Almelo te onderzoeken alvorens over te gaan tot eventuele renovatie.

Renovatie/levensduurverlenging Montessorischool
Ook de Montessorischool is gehuisvest in een technisch en functioneel gedateerd gebouw. Het schoolgebouw aan de J. Janslaan 4 dateert uit 1967 (57 jaar). Gezien de leeftijd is vernieuwing van de huisvesting gewenst en noodzakelijk inclusief de nodige functionele aanpassingen ten behoeve van de hedendaagse onderwijskundige eisen en wensen.
De levensduurverlenging moet ertoe leiden dat de capaciteit van de Montessorischool ruimte biedt voor tenminste 130 leerlingen. De huidige capaciteit is hiervoor passend.

Renovatie/levensduurverlenging gymzaal SBO De Welle
SBO De Welle is gehuisvest aan de Winkelsteeg 6 in een schoolgebouw welke op te delen is in drie compartimenten. Het oudste deel dateert uit 1962 en omvat de vleugel met de gymnastiekvoorziening. Dit deel van SBO De Welle is technisch en functioneel sterk verouderd en dient vernieuwd te worden.

Het jongere deel van het schoolgebouw dat dateert uit de jaren ‘70 en ‘80 dient verduurzaamd te worden. Dit zal echter in een volgende planperiode plaatsvinden. De laatste uitbreiding dateert uit 2019 - 2020 en voldoet aan de huidige eisen.

5.3 Huisvestingsagenda primair onderwijs 2029 en verder

De vernieuwing van de onderwijshuisvesting is een continu proces dat ook na de planperiode van het voorliggende IHP zal moeten doorgaan. Zonder de huisvestingsprojecten nu uitputtend te beschrijven, gaat het om de volgende huisvestingsprojecten in de onderscheiden perioden. De investeringen hiervoor worden meegenomen in de volgende planperiode.

- IHP planperiode 2029 - 2032
Voor de planperiode 2029 - 2032 zijn vooralsnog de volgende huisvestingsprojecten in beeld (door ontwikkelingen en/of voortschrijdend inzicht kan dit vanzelfsprekend nog wijzigen de komende jaren).

- *KC Ossenkoppelerhoek Zuid*
  Het is de ambitie In Ossenkoppelerhoek Zuid een kindcentrum te realiseren bestaande uit de basisscholen De Compaan, locatie Maardijk 83 (Viadere) en De Bonkelaar locatie J. Tooropstraat 47 (Varietas) en kinderopvang. Inclusief kinderopvang is sprake van een ruimtebehoefte van circa 1.680 m² BVO.
- *Renovatie/levensduurverlenging basisschool St. Stephanus Bornerbroek*
  Vervangende nieuwbouw waarbij aangesloten wordt bij de planvorming Maatschappelijk Vastgoed Bornerbroek 2030.
- *Renovatie/levensduurverlenging De Tandem*
- *Renovatie/levensduurverlenging De Fakkel*
- *Renovatie/levensduurverlenging SBO De Welle*

Renovatie van het deel van het gebouw dat dateert uit de jaren ‘70 en ‘80

- *Renovatie/levensduurverlenging De Tweeklank*

- IHP planperiode 2033 - 2044

Voor de planperiode 2033 - 2044 zijn vooralsnog de volgende scholen in beeld voor vernieuwing van de huisvesting (door middel van renovatie c.q. levensduurverlenging dan wel vervangende nieuwbouw (waarbij herschikking van voorzieningen ook een onderdeel kan zijn). Omdat de planperiode nog ver in de toekomst ligt, worden hier alleen de scholen genoemd die in die periode in beginsel in aanmerking komen voor vernieuwing.

- De Noorderborch
- De Telgenborch
- De Windhoek
- De Mare
- De Kubus
- Het Letterveld
- De Bonkelaar locatie De Rotsduif

De onderstaande scholen c.q. schoolgebouwen in eigendom van de gemeente vallen buiten de planperiode van dit voorliggende IHP. Het groot onderhoud van deze schoollocaties wordt wel uitgevoerd en bekostigd vanuit MJOP Vastgoed van de gemeente Almelo.

- De Zegge/Het Palet (Eninver, Apollolaan)
- Het Palet (C. van Renneslaan)

5.4 Huisvestingsagenda speciaal en voortgezet speciaal onderwijs

Zoals reeds eerder beschreven, vormde de vernieuwing van de huisvesting in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs een belangrijk onderdeel van het IHP 2020 - 2024. Vervangende nieuwbouw van de Dr. Herderscheeschool en SO Het Mozaïek vormden belangrijke huisvestingsprojecten, alsmede het huisvesten van de AGL-route en de ‘1op1-klassen bij VSO De Veenlanden. Van grootschalige vernieuwingsprojecten in het speciaal en voortgezet special onderwijs in de komende planperiode 2025 - 2028 is geen sprake. Desalniettemin vraagt een aantal huisvestingsvraagstukken de komende periode de nodige aandacht. Het betreft hier echter primair vraagstukken waarvoor de komende periode nader onderzoek gewenst is (naast de participatie van ook het speciaal en voortgezet onderwijs in het met het regulier onderwijs onderzoeken van het verminderen van de groeiende doorverwijzing van het PO en VO naar het SO en VSO). Het betreft de volgende twee vraagstukken.

Capaciteit Omnis College (Attendiz)

Het Omnis College is gehuisvest op twee nabijgelegen locaties aan de César Franckstraat. Naast het hoofdgebouw van het Omnis College maakt de school vanwege de groei tijdelijk gebruik van ruimten van Stodt. Wanneer de huur eindigt, dient er alternatieve huisvesting gevonden te worden. In overleg met het bevoegd gezag Attendiz vindt reeds overleg plaats over het capaciteitsvraagstuk. Hierbij worden de mogelijkheden verkend van de inzet van overcapaciteit van andere (zo mogelijk) nabijgelegen scholen of daar waar sprake is van voldoende beschikbare capaciteit in één van de schoolgebouwen in eigendom van een schoolbestuur of gemeente.

Huisvesting SO De Rietpluim (Attendiz)

SO De Rietpluim is gehuisvest in het gebouw van Jarabee te Almelo, waarmee ten behoeve van de ontwikkeling van de leerlingen intensief wordt samengewerkt. Er is sprake van een huurrelatie met Jarabee waarbij de gemeente vanuit haar wettelijke zorgplicht te voorzien in huisvesting de huurlasten vergoedt aan Attendiz. Ondanks de onderwijskundige en organisatorische samenwerking met Jarabee zijn wij voornemens om samen met Attendiz een verkenning uit te voeren naar de huisvesting van SO De Rietpluim waardoor wellicht de (kostbare) huurrelatie kan worden beëindigd door de inzet van voorzieningen die reeds in eigendom zijn van de

gemeente.

5.5 Huisvestingsagenda (V)SO 2029 en verder

Voor de planperiode 2029 e.v. zijn vooralsnog de volgende huisvestingsprojecten in beeld (door ontwikkelingen en/of voortschrijdend inzicht kan dit vanzelfsprekend nog wijzigen de komende jaren).

- *VSO Omnis College*
  Het hoofdgebouw van het VSO Omnis College is technisch gedateerd en kent toenemende onderhoudskosten. Het gebouw is 39 jaar oud (1985). Onderzoek zal plaatsvinden op welke wijze de huisvesting van het VSO Omnis College kan worden geoptimaliseerd. Daarbij kan het gaan om renovatie c.q. levensduurverlenging dan wel vervangende nieuwbouw.
- *VSO De Brug*
  VSO De Brug, locatie Burcht 107, dateert uit 1973 en is inmiddels meer dan 50 jaar oud. Het gebouw is evenals VSO Omnis College technisch gedateerd. Onderzoek moet plaatsvinden naar de optimalisering van de huisvesting van VSO De Brug (renovatie/ levensduurverlenging versus vervangende nieuwbouw).

5.6 Huisvestingsagenda voortgezet onderwijs

Wat voor het speciaal onderwijs is beschreven, geldt ook voor het voortgezet onderwijs. In de afgelopen periode is veel geïnvesteerd in de onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs. Het Alma College is gerealiseerd almede de uitbreiding en vernieuwing van CSG Het Noordik en de verbouwing en vernieuwing van twee onderwijslocaties van OSG Erasmus aan de Sluiskade NZ 68 en Sluiskade ZZ 119. Desalniettemin vraagt een aantal huisvestingsvraagstukken in het voortgezet onderwijs de komende periode aandacht. Het betreft hier ook vraagstukken waarvoor de komende periode nader onderzoek nodig is. Het betreft de volgende drie vraagstukken.

Huisvesting Pius X College en Canisius (Stichting Carmelcollege)

De VO-scholen Pius X College en Canisius zijn beiden gehuisvest in gebouwen die meer dan 40 jaar oud zijn. De gebouwen zijn weliswaar goed onderhouden maar zijn technisch en functioneel gedateerd. Als gevolg van de leerlingendaling kampen beide scholen ook met een grote overcapaciteit. De huidige situatie is in het kader van duurzaamheid en exploitatie niet houdbaar ondanks dat een deel van de overcapaciteit van het Canisius wordt ingezet door medegebruik van VSO De Brug. Normatief zou het mogelijk zijn alle leerlingen te huisvesten in één van de locaties.

Met Stichting Carmelcollege is overeengekomen de komende planperiode onderzoek te doen naar de optimalisering van de huisvesting van de beide scholen waarbij het streven is te komen tot één onderwijslocatie voor beide scholen. Dit streven is gestoeld op de gemeentelijke en schoolbestuurlijke opvatting dat vanwege de verdergaande krimp 3 scholen voor voortgezet onderwijs in Almelo voldoende zijn om te voorzien in de onderwijsbehoefte en het aanbieden van een breed en pluriform aanbod. De Stichting Carmelcollege streeft naar behoud van een breed en dekkend onderwijsaanbod voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar in Almelo, waarin een gecombineerde voorziening van Pius X College en Canisius een belangrijk plek heeft in de Almelose onderwijsinfrastructuur.

Huisvesting ISK OSG Erasmus

Het aantal ISK-leerlingen is de laatste jaren sterk gegroeid. Door de crises in de wereld groeit het aantal leerlingen van circa 300 leerlingen in 2022 naar circa 400 à 450 leerlingen de komende jaren. Voor het ISK is geen sprake van permanente huisvesting, er is nu sprake van huur van de locatie César Franckstraat 1a en het gebruik van het schoolgebouw aan de César Franckstraat 1c. Dit gebouw is in eigendom van de gemeente.

Met het bevoegd gezag van OSG Erasmus heeft reeds een eerste verkenning plaatsgevonden over de realisering van een permanente huisvesting voor circa 200 leerlingen (ruimtebehoefte circa 2.000 m^2 BVO). Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre er een locatie gerealiseerd kan worden voor

de piekopvang van circa 150 leerlingen (ruimtebehoefte circa 1.500 m^2 BVO). Hierbij wordt nadrukkelijk bezien in hoeverre dit voldoende is voor de huidige groei van het aantal leerlingen.

Huisvesting OSG Erasmus locatie Sluiskade Noordzijde 68

De locatie OSG Erasmus Sluiskade Noordzijde 68 voor MAVO, HAVO en VWO is een van de oudste schoolgebouwen van Almelo. Het oorspronkelijke gebouw dateert uit 1926, maar is in 2015 en onlangs nog in 2023 (gedeeltelijk) functioneel technisch aangepast. Van een renovatie/ levensduurverlenging is geen sprake (geweest) mede vanwege het feit dat het schoolgebouw onder monumentaal toezicht staat. Met het bevoegd gezag is overeengekomen dat in de komende planperiode 2025 - 2028 onderzoek plaatsvindt naar de optimalisering i.c. verduurzaming van de locatie Sluiskade Noordzijde 68.

5.7 Huisvestingsagenda voortgezet onderwijs 2029 e.v.

Voor de planperiode 2029 - 2032 e.v. zijn vooralsnog de volgende huisvestingsprojecten in beeld (door ontwikkelingen en/of voortschrijdend inzicht kan dit vanzelfsprekend nog wijzigen de komende jaren).

- Uitvoering/realisatie vernieuwing huisvesting Pius X College en Canisius
- Uitvoering/realisatie vernieuwing huisvesting ISK
- Uitvoering/realisatie vernieuwing huisvesting OSG Erasmus locatie Sluiskade Noordzijde 68

In het volgende hoofdstuk wordt op basis van de in dit hoofdstuk beschreven huisvestingsvraagstukken de uitvoeringsagenda en investeringsagenda weergegeven en beschreven.

6

Uitvoerings- en investeringsagenda 2025 – 2028

6. Uitvoeringsagenda en investeringsagenda 2025 - 2028

6.1 Uitgangspunten uitvoeringsagenda en investeringsagenda

De uitvoeringsagenda en investeringsagenda vertalen de in het vorige hoofdstuk beschreven huisvestingsprojecten financieel. Kern van het IHP is de overeenstemming tussen de gemeente en schoolbesturen over de noodzaak van de opgenomen huisvestingsprojecten, de volgorde hiervan en de financiering van de vernieuwing. Het voorliggende IHP is in combinatie met de meerjaren onderhoudsplannen (MJOP) van schoolbesturen de basis voor een langjarige planning van investeringen en daarmee verdergaande fasegewijze vernieuwing van de onderwijshuisvesting in de gemeente Almelo.

6.2 Uitgangspunten investeringsagenda

De investeringsagenda c.q. –kosten zijn gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Wanneer daadwerkelijk wordt gestart met de uitvoering van een project, wordt bekeken of de gehanteerde uitgangspunten volgens wetgeving en verordening op dat moment nog steeds geldig zijn. Voor de investeringskosten zijn de volgende onderdelen van belang:

- Verwachte omvang van het schoolgebouw
- Stichtingskosten
- Voorbereidingskosten
- Bijdrage schoolbesturen

Verwachte omvang van het schoolgebouw
Belangrijk uitgangspunt voor het bepalen van de investeringskosten is de verwachte normatieve ruimtebehoefte. Dit is de benodigde oppervlakte van het gebouw uitgedrukt in BVO. Bij het vaststellen van de normatieve ruimtebehoefte wordt in principe uitgegaan van de leerlingenprognose van Pronexus en de berekeningswijze voor het bepalen van de ruimtebehoefte zoals die is opgenomen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Almelo. In geval van verwachte krimp of groei op basis van de leerlingenprognoses wordt in overleg met het schoolbestuur bekeken of aanpassingen van het aantal te bouwen aantal m² nodig is. Belangrijk in de vernieuwing van de onderwijsvoorzieningen is dat sprake is van flexibiliteit zowel wat betreft aanpassingen als eventuele uitbreidingen van de gebouwen (in bestemmingsplannen ruimte voor groei creëren).

In de scenario's is de ruimtebehoefte van de kinderopvang indicatief meegenomen. Per project wordt echter gekeken naar maatwerk. De gemeente stelt samen met het betreffende schoolbestuur c.q. schoolbesturen en de eventuele ketenpartners de exacte omvang vast van het project. Het stichtingskostenbudget wordt alleen ten behoeve van het onderwijs ingezet en geldt niet voor andere voorzieningen. Eventuele investeringen met niet-onderwijshuisvestingsmiddelen vormen altijd maatwerk.

Stichtingskosten
Voor de stichtingskosten zijn de normbedragen van de VNG gehanteerd prijspeil 2024. Stichtingskosten omvatten de bouwkosten en bijkomende kosten zoals honoraria, onvoorzien en leges. Stichtingskosten zijn exclusief inrichting binnen en buiten, eventuele bodemsanering, asbestverwijdering, tijdelijke huisvesting, sloopkosten en bouwrijp maken. De stichtingskosten zijn inclusief btw.

Wat betreft de huidige VNG-normbedragen kan gesteld worden dat deze weliswaar de laatste jaren zijn opgehoogd, maar dat ze veelal nog niet toereikend zijn om scholen te realiseren die voldoen aan de eisen van deze tijd. Diverse kostenbronnen (Bouwkostendata BDB, Bouwkostenkompas, indexcijfers), maar ook recente aanbestedingen laten zien dat er nog steeds verschillen zijn tussen de VNG-normering en de daadwerkelijke kosten. De nieuwe modelverordening van de VNG biedt daarom het college van B en W de mogelijkheid om de normbedragen met een toeslag

van ten hoogste 10 % te verhogen als de voorziening zonder deze verhoging door bijzondere lokale omstandigheden in redelijkheid niet kan worden gerealiseerd. Deze eventuele aanpassing is nog niet verwerkt in de verordening van de gemeente Almelo. Bij de aanpassing van de verordening in 2024 - 2025 kan deze aanpassing worden meegenomen. Op basis van de daadwerkelijke aanbesteding van de projecten wordt bezien in hoeverre de ramingen passen bij de aanbestedingsresultaten. Bij tekorten vindt overleg plaats met de betrokken schoolbesturen om te onderzoeken welke aanpassingen en/of aanvullingen moeten plaatsvinden om te komen tot uitvoering.

Voor de bepaling van de stichtingskosten voor renovatie c.q. levensduurverlenging is gerekend met een bedrag van circa 80 % van de normbedragen voor vervangende nieuwbouw. Dit bedrag is een indicatie; het definitieve bedrag wordt vastgesteld op basis van de specifieke situatie. Bij renovatie wordt uitgegaan van de reeds beschikbare onderwijscapaciteit van het bestaande lesgebouw en niet de ruimtebehoefte. Indien de ruimtebehoefte lager is dan de huidige beschikbare capaciteit wordt echter het gehele gebouw gerenoveerd.

Voorbereidingskosten

Al ruim voor het uitvoerings– c.q. realisatiejaar van een project moet rekening worden gehouden met voorbereidingskosten. In de investeringsagenda is hiervoor indicatief 5 % van de totale stichtingskosten opgenomen bij de nieuwbouwprojecten (e.e.a. afhankelijk van de omvang van een huisvestingsproject). Deze middelen kunnen worden gebruikt voor:

- het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek;
- alle werkzaamheden die worden uitgevoerd voordat met de bouw wordt gestart, zoals het opstellen van een Programma van Eisen (PVE), architectenselectie, honorarium architect, uitvoeren en begeleiden ontwerpfase, selectie aannemer en (extern) projectmanagement.

Bijdrage schoolbesturen (cofinanciering)

De gemeente heeft een specifieke verantwoordelijkheid als het gaat om de financiering van schoolgebouwen. In de toekomst kan echter sprake zijn van cofinanciering in zowel situaties van renovatie als nieuwbouw (een en ander conform de voorstellen van de VNG, PO-raad en VO-raad die op dit moment in wet– en regelgeving worden verwerkt). De gemeente kan vanuit haar wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting, het uitstellen van vervangende nieuwbouw en het verbeteren van de kwaliteit van de gebouwen bijdragen in renovatie c.q. levensduurverlenging. Het schoolbestuur kan bijdragen in nieuwbouw vanwege de optimalisering van de exploitatie hetgeen voordelig kan zijn voor de school i.c. het bestuur.

Hoewel de optie van cofinanciering in de vernieuwing van de huisvesting in het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs op dit moment nog niet wettelijk is toegestaan (in het voortgezet onderwijs is dit wel mogelijk), is cofinanciering in beginsel een te verdedigen uitgangspunt voor de vernieuwing van de huisvesting. Op projectniveau worden nadere afspraken gemaakt tussen de gemeente en de schoolbesturen over het bijdragen in de vernieuwing door de schoolbesturen eventueel aanvullend op de reeds genoemde mogelijkheden (bijdragen op basis van MJOP's, uitgesteld/onderhoud, voordelen in exploitatie t.b.v. duurzaamheidsmaatregelen).

In het vorige IHP was dit reeds geconcretiseerd aan de hand van een besparing op planmatig/groot onderhoud, waarbij schoolbesturen op basis van het meerjarenperspectief weten wanneer ze aan de beurt zijn voor ingrijpende renovatie/levensduurverlenging van het gebouw of vervangende nieuwbouw. Tot aan die periode kan sprake zijn van restrictief onderhoud. De besparing kan aanvullend woden ingebracht op de gemeentelijke investering.

6.3 Uitvoerings-/investeringsagenda

Op de volgende bladzijden is de uitvoeringsagenda en investeringsagenda weergegeven (de nummering van de projecten betreft geen prioritering). De totale investeringsagenda bedraagt in totaal € 46,5 miljoen, waarvan € 3,3 miljoen stichtingskosten voor de kinderopvang betreffen (en gedekt worden door kostendekkende huurprijzen). De gemeentelijke bijdrage voor het onderzoeken van de optimalisering van de huisvesting van het Canisius, Pius X College en OSG Erasmus (2 x € 20.000) maken geen onderdeel uit van de investeringsagenda.

Uitvoerings- en investeringsagenda IHP Almelo 2025 - 2028								
Projecten		Planning		Leerlingen/ kindplaatsen	Ruimte-behoefte m² BVO	Stichtingskosten onderwijs (prijspeil VNG 2024)		Stichtingskosten KDO (o.b.v. VNG 2024)[11]
		Start/ planvorming	Realisatie/ oplevering					
1	***KC Noorderkwartier***	2025	2028					
	- De Weier			430	2363	€	7.072.255	
	- De Wereldboom			225	1332	€	4.264.433	
	- Het Mozaïek[2]			120	1426	€	4.844.109	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)			64	500			€ 1.601.000
	- Buitenschoolse opvang/BSO; medegebruik				0			
	- Bewegingsonderwijs/LO; gymzalen			2	1060	€	3.345.356	
	Totaal				**6681**	**€**	**19.526.153**	**€ 1.601.000**
	Dekking IHP 2020 - 2024; Het Mozaïek					€	4.250.000	
	Dekking IHP 2020 - 2024; gymzalen					€	2.500.000	
	Totaal KC Noorderkwartier					**€**	**12.776.153**	**€ 1.601.000**
	Totaal KC Noorderkwartier inclusief kinderopvang					**€**	**14.377.153**	
	- Voorbereidingskosten; 5 %[3]					*€*	*976.308*	
	- Sloopkosten						p.m.	
	- Tijdelijke huisvesting						p.m.	
2	***KC Ossenkoppelerhoek Noord***	2025	2028					
	- De Wierde			125	829	€	2.894.764	
	- Step			95	678	€	2.483.864	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)			32	250			€ 892.500
	- Bewegingsonderwijs/LO; gymzalen			1	530	€	1.672.678	
	Totaal				**2287**	**€**	**7.051.306**	**€ 892.500**
	- Voorbereidingskosten; 5 %[3]					*€*	*352.565*	
	- Sloopkosten						p.m.	
3	***KC Windmolenbroek West***	2025	2028					
	- De Huve			235	1382	€	4.401.400	
	- De Stapvoorde			195	1181	€	3.853.533	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)			32	250			€ 805.250
	Totaal				**2813**	**€**	**8.254.933**	**€ 805.250**
	- Voorbereidingskosten; 5 %[3]					*€*	*412.747*	
	- Sloopkosten						p.m.	

ad. 1. Rekenrente 1 %, lineaire afschrijving 40 jaar, gemiddelde kapitaallast in afschrijvingsperiode; de kapitaalast is in jaar 1 het hoogst

ad. 2. Exclusief toeslag speelloakaal

ad. 3. Voorbereidingskosten 5 % van stichtingskostenbudget onderwijsdeel; is onderdeel van totaal stichtingskostenbudget

ad. 4. 1ste inrichting indien sprake is van groei van het aantal leerlingen

ad. 5. Renovatie/levensduurverlenging o.b.v. 80 % stichtingskosten vervangende nieuwbouw, afschrijvingstermijn 40 jaar

ad. 6. Renovatie/levensduurverlenging gymzaal en bijbehorede ruimten SBO De Welle, indicatief 750 m² BVO

ad. 7. Indicatieve ruimtebehoefte Pius X & Canisius circa 8.500 m² BVO lesgebouw. Bijdrage gemeente betreft cofinanciering in onderzoek

ad. 8. Indicatieve ruimtebehoefte permanente huisvesting ISK circa 2.000 m² BVO

ad. 9. Onderzoek capciteitsvraagstuk VSO Omnis College na afstoten locatie Stodt 675 m² BVO (huur dan wel (gemeentelijk) eigendom)

ad. 10. Onderzoek naar eventueel alternatieve huisvesting c.q. locatie voor SO De Rietpluim

ad. 11. De met deze stichtingskosten gemoeide kapitaalasten worden door de gemeente in rekening gebracht bij het schoolbestuur

ad. 12. Bijdrage gemeente betreft cofinanciering in onderzoek

Uitvoerings- en investeringsagenda IHP Almelo 2025 - 2028

	Projecten	Planning Start/ planvorming	Planning Realisatie/ oplevering	Leerlingen/ kindplaatsen	Ruimte-behoefte m² BVO	Stichtingskosten onderwijs (prijspeil VNG 2024)	Stichtingskosten KDO (o.b.v. VNG 2024)[11]
4	***Renovatie/levensduurverlenging St. Egbertusschool***[5]	2025	2028	185	1381	€ 3.518.833	
	(opstellen haalbaarheidsonderzoek/businesscase vervangende nieuwbouw versus renovatie)						
	- Voorbereidingskosten; 5%[3]					*€ 175.942*	
	- Tijdelijke huisvesting					p.m.	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)	medegebruik/inzet leegstand				p.m.	
5	***Renovatie/levensduurverlenging Vrije School Almelo***[5]	2025	2028	200	1424	€ 3.612.504	
	- Voorbereidingskosten; 5%[3]					*€ 180.625*	
	- Tijdelijke huisvesting					p.m.	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)	medegebruik/inzet leegstand				p.m.	
6	***Renovatie/levensduurverlenging De Heemde***[5]	2025	2028	205	1371	€ 3.497.049	
	- Voorbereidingskosten; 5%[3]					*€ 174.852*	
	- Tijdelijke huisvesting					p.m.	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)	medegebruik/inzet leegstand				p.m.	
7	***Renovatie/levensduurverlenging Montessorischool***[5]	2025	2028	151	960	€ 2.601.726	
	- Voorbereidingskosten; 5%[3]					*€ 130.086*	
	- Tijdelijke huisvesting					p.m.	
	- Kinderopvang (kindplaatsen kinderdagopvang/peuteropvang)	medegebruik/inzet leegstand				p.m.	
8	***Renovatie/levensduurverlenging SBO De Welle; gymzaal***[6]	2025	2028	215	750	€ 1.673.553	
	- Voorbereidingskosten; 5%[3]					*€ 83.678*	
	- Tijdelijk bewegingsonderwijs elders					p.m.	
9	***Onderzoek optimalisering huisvesting Pius X & Canisius***[7]	2025	2028>	1270	8500	€ 20.000	
10	***Onderzoek permanente huisvesting ISK***[8]	2025	2028	200	2000	p.m.	
	Onderzoek aanvullende voorziening ISK piekopvang	2025	2028	150	1500	p.m.	
11	***Onderzoek capaciteitstekort VSO Omnis College***[9]	2025	2028	160	675	p.m.	
12	***Locatieonderzoek SO De Rietpluim***[10]	2026	2028>	55	854	p.m.	
13	***Onderzoek optimalisering Erasmus, locatie Sluiskade NZ 68***[12]	2026	2028>	1150	10150	€ 20.000	
	Totaal periode 2025 - 2028					**€ 42.986.056**	**€ 3.298.750**
	Totaal periode 2025 - 2028 inclusief kinderopvang					**€ 46.284.806**	

ad. 1. Rekenrente 1%, lineaire afschrijving 40 jaar, gemiddelde kapitaallast in afschrijvingsperiode; de kapitaalast is in jaar 1 het hoogst

ad. 2. Exclusief toeslag speelloakaal

ad. 3. Voorbereidingskosten 5% van stichtingskostenbudget onderwijsdeel; is onderdeel van totaal stichtingskostenbudget

ad. 4. 1ste inrichting indien sprake is van groei van het aantal leerlingen

ad. 5. Renovatie/levensduurverlenging o.b.v. 80% stichtingskosten vervangende nieuwbouw, afschrijvingstermijn 40 jaar

ad. 6. Renovatie/levensduurverlenging gymzaal en bijbehorende ruimten SBO De Welle, indicatief 750 m² BVO

ad. 7. Indicatieve ruimtebehoefte Pius X & Canisius circa 8.500 m² BVO lesgebouw. Bijdrage gemeente betreft cofinanciering in onderzoek

ad. 8. Indicatieve ruimtebehoefte permanente huisvesting ISK circa 2.000 m² BVO

ad. 9. Onderzoek capciteitsvraagstuk VSO Omnis College na afstoten locatie Stodt 675 m² BVO (huur dan wel (gemeentelijk) eigendom)

ad. 10. Onderzoek naar eventueel alternatieve huisvesting o.g. locatie voor SO De Rietpluim

ad. 11. De met deze stichtingskosten gemoeide kapitaalasten worden door de gemeente in rekening gebracht bij het schoolbestuur

ad. 12. Bijdrage gemeente betreft cofinanciering in onderzoek

7

Conclusies

7. Conclusies

In de afgelopen periode heeft onderzoek en overleg plaatsgevonden met het basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs, alsmede met vertegenwoordigers van de kinderopvang en Avedan. De resultaten hiervan zijn belegd in het voorliggende IHP. De volgende algemene conclusies en conclusies per onderwijssoort kunnen worden getrokken.

7.1 Algemeen

a. De gemeente en de schoolbesturen willen alle kinderen en de medewerkers in de scholen en/of kindcentra een veilige, goede, toekomstbestendige leer- en werkomgeving bieden. Goede voorzieningen zijn nodig voor de onderwijsprestaties van de leerlingen, het welbevinden van de medewerkers, het werkklimaat, de leefbaarheid van en in diverse wijken en kernen.

b. Om iedereen mee te laten doen, dient het onderwijsaanbod in de gemeente Almelo pluriform, toegankelijk en bereikbaar te zijn met voldoende keuzemogelijkheden in onderwijsconcepten en levensbeschouwelijke achtergronden. Iedere leerling moet een passende plek en passend onderwijsaanbod krijgen in de gemeente.

c. De onderwijshuisvesting moet a en b ondersteunen. Uitgangspunt is dat in de gemeente Almelo iedere wijk en de dorpen Aadorp en Bornerbroek een basisvoorzieningenstructuur behoudt van in elk geval kinderopvang en basisonderwijs.

d. Opvang en basisonderwijs moeten voor iedereen binnen redelijke afstand bereikbaar zijn. Basisonderwijs is zo thuisnabij en passend mogelijk.

e. De vorming van kindcentra (KC's) is hierin (conclusie d) belangrijk. Het versterken van de onderwijsketen, waarin diensten in samenhang worden gebracht voor een sluitend en passend netwerk van expertises, activiteiten en voorzieningen, staat hierin centraal.

f. Bij de vernieuwing van het scholenlandschap in het basisonderwijs heeft het de voorkeur om kindfuncties te integreren in de schoolgebouwen (zoals dat bijvoorbeeld aan de orde is in het Noorderkwartier en Ossenkoppelerhoek Noord). Voor de participatie van kinderopvang in onderwijsgebouwen wordt uitgegaan van een uniform verhuurbeleid voor alle kinderopvanglocaties.

g. De ambitie van thuisnabij basisonderwijs betekent dat de capaciteit van de scholen zoveel mogelijk moet aansluiten bij de onderwijsbehoefte in de kern of wijk/buurt. Dit kan op gespannen voet staan met de vrije schoolkeuze, die echter behouden blijft. Op basis van de verordening onderwijshuisvesting moet soms verwezen worden naar leegstand elders. In die zin is sprake van behoud van de vrije schoolkeuze, maar is er geen sprake van een recht op een bepaalde locatie.

h. De gemeente en de schoolbesturen streven ook naar het behouden en versterken van een breed onderwijsaanbod voor voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs; alle leerlingen in de leeftijd 12 – 18 jaar moeten de mogelijkheid hebben hun schoolloopbaan binnen de gemeentegrenzen af te ronden.

i. In het kader van het belang van sport, bewegen en gezondheid wordt met het voorliggende IHP ook verder gewerkt aan het in voldoende mate beschikbaar zijn van voorzieningen voor bewegingsonderwijs in de nabijheid van de scholen. Zo worden in de vernieuwing van het basisonderwijs en speciaal onderwijs in het Noorderkwartier en Ossenkoppelerhoek Noord ook voorzieningen voor bewegingsonderwijs meegenomen. Ook de voorziening voor het bewegingsonderwijs van SBO De Welle draagt hieraan bij. De gemeente is onderzoek gestart of zij op basis van de behoefte aan bewegingsonderwijs en sportactiviteiten voor nu en de komende jaren de beschikking heeft over een passend en kwalitatief voldoende aanbod. Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt of en zo ja welke voorzie-

ningen en investeringen eventueel noodzakelijk zijn.

j. In het IHP worden ook voorstellen gedaan voor renovatie c.q. levensduurverlenging van een aantal scholen. Op basis van een businesscase, waarin de totale levensduurkosten van renovatie versus nieuwbouw in beeld worden gebracht (TCO-benadering), zal echter een nadere afweging plaatsvinden tussen het renoveren i.c. verlengen van de levensduur versus vervangende nieuwbouw van een schoolgebouw.

k. Bij de vernieuwing van het onderwijslandschap – zowel renovatie als nieuwbouw - wordt ook gekeken naar duurzaamheidsmaatregelen die aansluiten bij hedendaagse en toekomstige ambities hierin. Verduurzaming is onderdeel van renovatie c.q. levensduurverlenging en van vervangende nieuwbouw.

l. Voor nieuwbouw wordt uitgegaan van de ambitie Energie Neutraal Gebouwen (ENG) en aardgasloos, voor levensduurverlenging c.q. renovatie wordt gestreefd naar Bijna Energie Neutraal Gebouwen (BENG).

m. Op projectniveau worden nadere afspraken gemaakt tussen de gemeente en de schoolbesturen over het bijdragen in de vernieuwing door de schoolbesturen.

7.2 Primair onderwijs

a. De basisgeneratie 4 – 12-jarigen in de gemeente is anno heden circa 6.100 kinderen. Dit aantal zal de komende jaren licht dalen naar circa 5.920 kinderen om vervolgens weer te groeien naar 6.100 à 6.150 kinderen (de basisgeneratie is het totaal aantal kinderen dat aangewezen is op het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en/of speciaal onderwijs).

b. Het leerlingenaantal in het primair onderwijs laat de komende jaren ook een lichte daling zien. Circa 5.470 leerlingen bezoeken anno 2023 - 2024 de scholen voor primair onderwijs (basisscholen en SBO De Welle) in de gemeente. De leerlingenprognose laat ook een lichte daling zien naar circa 5.340 leerlingen de komende jaren. Na 2030 stijgt het leerlingenaantal weer naar circa 5.500 leerlingen.

c. De leerlingenaantallen en -prognose voor het primair onderwijs liggen iets lager dan de basisgeneratie. De oorzaak hiervan is dat ook een aantal kinderen het speciaal onderwijs bezoekt en basisonderwijs buiten de gemeente Almelo.

d. Het onderwijsaanbod in het primair onderwijs telt 25 scholen die gehuisvest zijn op 29 locaties (een aantal scholen heeft een hoofdlocatie en een dislocatie). Deze scholen worden bestuurd door 7 schoolbesturen voor primair onderwijs. Stichting Viadere bestuurt en beheert het overgrote deel van de basisscholen in Almelo (15 basisscholen). Daarnaast is sprake van een aantal schoolbesturen dat 1 school bestuurt en beheert in de gemeente Almelo.

e. De totale onderwijscapaciteit voor het primair onderwijs in de gemeente Almelo is circa 45.000 m^2 BVO. De totale ruimtebehoefte op basis van de leerlingenprognose is circa 34.000 m^2 BVO. Dit betekent dat op het niveau van de gehele gemeente er sprake is van een normatieve overcapaciteit. Een (groot) deel van deze normatieve overcapaciteit wordt echter ingezet voor onderwijskundige ontwikkelingen (werken in gedifferentieerde en/of kleinere groepen) en medegebruik door o.a. kinderopvangorganisaties in het kader van de ontwikkeling van kindcentra.

f. De opgave van de gemeente en de schoolbesturen in het primair onderwijs is vanwege de veroudering en de krimp gericht op het (fasegewijs) vernieuwen en passend maken van de bestaande capaciteit onderwijshuisvesting. De overcapaciteit wordt door vernieuwing en herstructurering teruggedrongen.

g. De huisvestingsvraagstukken voor de korte termijn i.c. de uitvoeringsfase IHP 2025 – 2028 betreffen het vernieuwen van de onderwijshuisvesting in het Noorderkwartier (basisonderwijs en speciaal onderwijs), Ossenkoppelerhoek Noord en Windmolenbroek West. De vernieuwing gaat hier gepaard met herstructurering van het onderwijsaanbod en de vorming van kindcentra. Tevens vindt een aan-

tal renovaties plaats van de St. Egbertusschool, basisschool De Heemde, de Vrije School, de Montessorischool en SBO De Welle.

h. De schoolbesturen wensen geen ondergrens qua omvang van de scholen. De instandhouding van scholen is een schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid. De vorming van kindcentra door de schoolbesturen is er echter op gericht om in de stad Almelo te komen tot 'stevigere' kindcentra om zo adequaat in te kunnen spelen op de maatschappelijke en onderwijskundige ontwikkelingen en opgaven.

i. Met de vernieuwing van de onder f genoemde onderwijscapaciteit inclusief de voorzieningen voor bewegingsonderwijs is een investering gemoeid van circa € 43,2 miljoen. Voor de realisering van aanvullende functies voor kinderopvang is een investering nodig van circa € 3,3 miljoen, waardoor in totaal sprake is van een investeringsagenda van circa 46,5 miljoen voor de periode 2025 – 2028. De benodigde investering voor de voorschoolse voorzieningen t.b.v. de ontwikkeling van kindcentra wordt gedekt door kostendekkende huurprijzen.

7.3 Speciaal en voortgezet speciaal onderwijs

a. In de gemeente Almelo zijn 8 locaties voor speciaal en voortgezet special onderwijs. Deze locaties worden bestuurd en beheerd door twee schoolbesturen te weten Stichting SOTOG en Stichting Attendiz.

b. De verschillende locaties functioneren als zelfstandige scholen, maar zijn veelal een dislocatie van een andere locatie. Zo zijn SO De Rietpluim, SO Mozaïek en VSO Mozaïek formeel één school (met één bekostigingsnummer c.q. zogenaamd Brinnummer vanuit het ministerie van OCW), maar opereert iedere locatie als een zelfstandige school.

c. Het aantal leerlingen dat speciaal en voortgezet speciaal onderwijs volgt in de gemeente Almelo is circa 980 leerlingen. Het betreft hier leerlingen uit zowel de gemeente Almelo als uit omliggende gemeenten; de gemeente Almelo vervult op dit gebied een belangrijke onderwijs- c.q. centrumfunctie.

d. Er zijn geen leerlingenprognoses voor het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. De verdere ontwikkeling van het aantal leerlingen is in sterke mate afhankelijk van het beleid met betrekking tot passend onderwijs. Binnen zowel het primair als voortgezet onderwijs in Almelo vindt met het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs overleg plaats over het verminderen van groei in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs en het meer regulier opvangen van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

e. De beschikbare onderwijscapaciteit in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs is circa 14.000 m^2 BVO (13.991 m^2 BVO). De normatieve ruimtebehoefte van het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs is circa 11.700 m^2 BVO. Er is sprake van een overcapaciteit die echter veelal ook onderwijskundig wordt ingezet.

f. De vernieuwing in het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs in de komende planperiode betreft de verdere realisatie van de reeds in het IHP 2020 – 2024 vastgestelde huisvestingsprojecten. Het gaat hier om de vernieuwing van de Dr. Herderscheeschool en SO Mozaïek, waarvoor reeds in de begroting middelen zijn opgenomen. SO Mozaïek wordt onderdeel van het kindcentrum Noorderkwartier.

g. In de komende IHP-planperiode vindt geen verdere vernieuwing plaats waarvoor nu reeds middelen opgenomen dienen te worden. Nader onderzoek zal echter plaatsvinden naar het capaciteitstekort van het VSO Omnis College na eventuele beëindiging van de huidige in gebruik zijnde locatie Stodt en het eventueel onderzoeken van alternatieve huisvesting van SO De Rietpluim.

7.4 Voortgezet onderwijs

a. In de gemeente Almelo zijn 7 scholen voor voortgezet onderwijs, variërend van praktijkonderwijs tot VWO (inclusief gymnasiaal onderwijs). Het onderwijs wordt op meer dan 7 locaties aangeboden; de OSG Erasmus heeft meerdere onderwijslocaties. De scholen worden bestuurd door 3 schoolbesturen, waarbij de drie schoolbesturen het beroepsgerichte VMBO als één geheel vormgeven en besturen in het Alma College voor beroepsgericht VMBO.

b. Anno 2023 – 2024 zijn er circa 6.000 jongeren tussen de 12 en 18 jaar in de gemeente Almelo. Dit aantal jongeren daalt de komende 10 jaar naar circa 5.200 jongeren.

c. Als gevolg van de daling van de basisgeneratie daalt ook de leerlingenprognose in het voortgezet onderwijs. In het schooljaar 2023 – 2024 gaan er circa 5.380 leerlingen naar de scholen voor voortgezet onderwijs in Almelo. Dit aantal zal de komende 10 jaar dalen naar circa 4.800, waarna het weer licht zal stijgen naar circa 5.000 leerlingen.

d. De scholen voor voortgezet onderwijs hebben gezamenlijk een beschikbare capaciteit van circa 61.400 m^2 BVO. De ruimtebehoefte is anno 2023 – 2024 circa 46.000 m^2 BVO en zal de komende jaren dalen naar gemiddeld 43.000 m^2 BVO. Er is sprake van een grote normatieve overcapaciteit.

e. In deze IHP-planperiode vindt geen verdere vernieuwing plaats waarvoor nu reeds middelen opgenomen dienen te worden (in de vorige planperiode 2020 – 2024 is het gezamenlijke Alma College gerealiseerd).

f. Nader onderzoek zal echter plaatsvinden naar de optimalisering van het Canisius en Pius X College (beiden vallend onder het bevoegd gezag van Stichting Carmelcollege). Beide locaties hebben een grote normatieve overcapaciteit en zijn gehuisvest in gebouwen van 40 jaar of ouder. Uitvoering van de eventuele vernieuwing vindt onder voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring door college van B&W en Gemeenteraad echter plaats in de volgende planperiode.

g. Nader onderzoek zal ook plaatsvinden naar de realisering van een permanente voorziening voor het ISK-onderwijs. Het is wenselijk een permanente voorziening te realiseren voor circa 200 leerlingen en indien mogelijk een voorziening voor de piekopvang voor circa 150 leerlingen (waarbij bezien wordt in hoeverre dit voldoende zal zijn voor de op dat moment aan de orde zijnde aantallen ISK-leerlingen.

h. Nader onderzoek zal ook plaatsvinden naar de optimalisering i.c. verduurzaming van de huisvesting van de locatie Erasmus Sluiskade NZ 68, een van de oudste gebouwen in de gemeente Almelo (1926). Uitvoering van de eventuele vernieuwing vindt onder voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring door college van B&W en Gemeenteraad echter plaats in een volgende planperiode.

Colofon

Project	IHP gemeente Almelo 2025 - 2028
Opdrachtgever	Gemeente Almelo Robert Paus, r.paus@almelo.nl Hayat Unsurorlu, h.unsurorlu@almelo.nl Coby Zondag, c.zondag@almelo.nl
Projectteam	Krijno van Vugt, vanvugt@m3v.nl Merel Out, merelout@m3v.nl
Datum	Maart 2024
Meer informatie	www.m3v.nl

